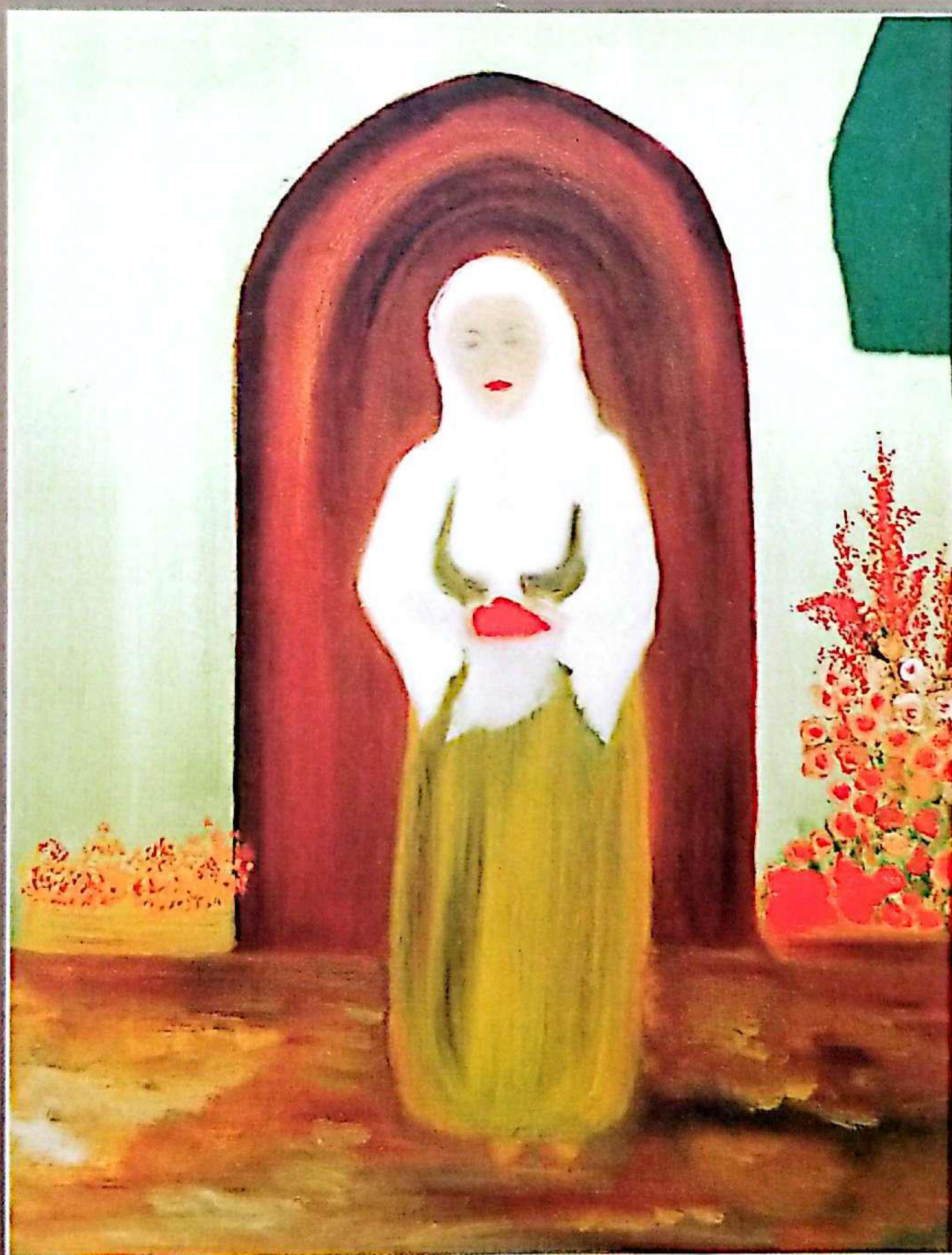
AVLIJA

ČASOPIS

Godište II • Broj 3 • August 2004.

B. Z. K.

ČASOPIS
BOŠNJAČKE ZAJEDNICE KULTURE
"PREPOROD"
OPĆINSKO DRUŠTVO GRAČANICA

UREDNIK
Miralem Mejremić

Izdavač: BZK „PREPOROD“ GRAČANICA

Za izdavača: Ismet Suljić

Lektor i korektor: Zirafeta Prohić

Slika na naslovnoj strani: Refka Čajić „Avlija“ ulje na platnu

Štampa: D.O.O. „GRIN“ Gračanica

Za štampariju: Hajrudin Ćudić

Tiraž:
500

Časopis izlazi povremeno

Na osnovu Mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta br.: 02-15-8211/02 časopis "Avlija“ oslobođen je od plaćanja poreza na promet proizvoda

SADRŽAJ

Predgovor

Dogodio nam se rat i za sobom ostavio pustoš. Onu vidljivu pustoš smo brzo počeli popravljati, pa je naša zemlja brzo počela dobivati pristojno obličje, a za koju godinu će biti kao da rata nije ni bilo. Ali rat je načinio i onu drugu pustoš, koja se odmah ne vidi, koju ponekad treba i tražiti. Ostali su logoraši, demobilisani borci, majke bez svoje djece, udovice, razoreni brakovi... Ta pustoš je daleko razornija i strašnija. Većina ljudi se počela povlačiti u sebe, jer naša mlada i još u ranama država nema baš sluha za gore navedene slučajeve. Dobro je da su počela da oživljavaju kulturno-umjetnička društva i kulturne zajednice. Ljudi su se počeli družiti i okupljati u njima. Oni koji su od prije pisali pokazali su nam svoja umijeća, oni koji su slikali tražili su mogućnost da izlažu svoje slike. Oživio je i „Preporod“ u Gračanici. Okupio zanimljive ljude oko sebe, raznih profila i zanimanja. Oni koji nisu pisali, a imali su potrebu da to izbace iz sebe, počeli su da pišu, poneki veoma dobro. To traženje vrijednosti u sebi animiralo je poneke da počnu slikati. Ovaj broj „Avlije“ se zato razlikuje od prethodnih. Svim našim članovima „Preporoda“ dali smo mogućnost da u njoj objave svoje radove. Jesu li oni dobri ili loši, neka čitalac ocijeni. Ovoga puta redakcija je to prepustila Vama, a autor svojim potpisom stoji iza svog teksta. Tako smo svi postali ravnopravni u Vašoj i našoj „Avliji“.

Zirafeta Prohić, profesor

POEZIJA

Seada Delić

Piše poeziju i slika. Objavila je zbirku poezije „Plavi san". Pjesme su joj objavljivane u „Gračaničkom glasniku",„Avliji" i „Šapatu provincije". Imala je dvije samostalne izložbe slika i učestvovala na dvadesetak zajedničkih izložbi u Gračanici, Srebreniku i Doboj Istoku. U okviru III bijenala minijatura Tuzla, njeni radovi su izlagani u Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Bihaću, Banja Luci itd.

Osim pisanja i slikanja bavi se i modnim dizajnom. Značajni projekti gdje se pojavila su: BOURJOIS BiH Fashion Wek Sarajevo, novembar, 2003., Max Factor BiH Fashion Wek Sarajevo, mart, 2004., Fashion Wek Sarajevo in Gračanica, mart. 2004., Promo Fashion Wek Tuzla, maj. 2004.

Živi i radi u Gračanici.

Seada Delić

SPOZNAJA

Skupljam te...
U dubini oka,
u želji da te spoznam,
razumijem, otkrijem...
Ne znam te pronaći...
Ti si na jednoj,
a ja na drugoj strani...
Pronađemo se...
kratko...
u crnom ogledalu...
tvojih očiju,
i spoznam...
tu gdje stojiš,
tamo je sunce grijalo,
a sada svojim
prohladnim dahom...
tamu ogrnulo...

Seada Delić

PRATILAC

Slika…
Noć…
Pratilac i čovjek…
Zajedno koračaju,
tamnim ulicama.
Na uglu…
neko plače…
Čovjek, krupnim korakom,
užurbano odlazi.
Čovječnost lahko se izgubi…
Pratilac… ide dalje…
Pognuto…
Pratilac ko je ?
Konačno… to je vaša sjena.
To ste vi!

Seada Delić

DAN OPROSTA

Kiša... Jesen...

Stara bosanska kuća, na kraju blatnjavog puta. Na zidinama njenim zabilježeno jedno rastegnuto vrijeme. I sjaj plinskog fenjera u oknima.

Pred škripavim vratima, raspucale ruke... zovu me... nena, sa tespihom u rukama, toči mi mir...

Počinje priču... drhtavim usnama... prašta izdaje... prašta ratove, prašta za izgubljene sinove, jer nema više ko da otvori vrata... Plove riječi... duga je godina dana... navrati neko, a često sam sama.

Prešutila je slomljeno srce i proljeća što klize joj niz pleća, riječi što u bore su se usjekle, kao prah zvijezda...

Utihle su riječi, molitvi je vrijeme... zastale su godine i dani, i ja mirom njenim svoje vjeđe bojim, plaha srca kročim kroz godina roj, u toj staroj kući, sad ajeti plove, tihim glasom nena, još sinove zove.

Seada Delić

OLUJA ŽIVOTA

Pohranjujem te…
kroz metafiziku sjećanja
Negdje si… prazan
i bezbožan,
u tijelu bez duše.

Crna zrcala tvoga bića
gledaju… olovnim pogledom,
progonjenu zvijer,
u nekom podzemnom hodniku.

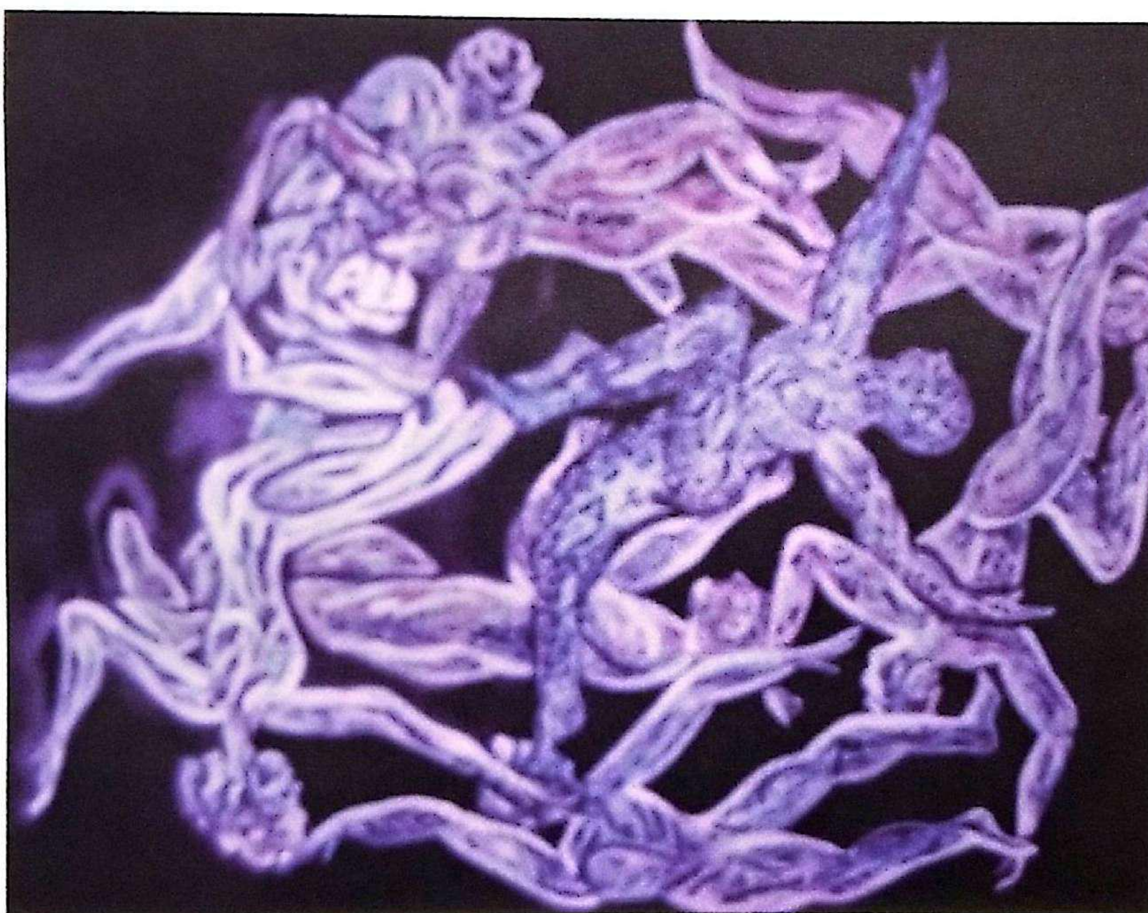
Bljeskaju primjese leda…
Pojmiš li… kako dugo
traje polarna zima
u tvojim crnim dubinama!

Omču si sam sebi stavio,
svezao sve što bilo je čovječno…
omamljen svojim odrazom
lutaš svijetom… nečujan.
Oluje života prolaze,
mumije prošlosti su oživjele…
i kada jednom lavina krene…
da li ćeš moći
da je zaustaviš!!!

Seada Delić

DVA IZVORA

Pogled mi luta...
Svjetiljke na horizontu sijaju.
Moje tijelo,
u miru sa samim sobom,
nastaje i nestaje
pri svom postanku...
Ljudsko u čovjeku,
lahko se izgubi!
I sve stvari...
ovoga svijeta
kratko traju!
Jedna priča...
Dva izvora...
Dva lika u oluji, harfom života opjevana:
Moj... izabrana istina...
Tvoj... vjetar promjena...
Misao...
Naš mir... je fikcija,
u fontani želja okovana,
spoznaja...
Negdje, ispod slapova,
u ritmu vremenskog kruženja,
pronaći ću svoj mir.

Slika Seade Delić – "Univerzum", kombinovana tehnika

Seada Delić

PUTOKAZI VREMENA

Misli se roje, u krvotoku vremena,
Praiskonske oluje ogorile noć.
Blliješti, izvanjskom snagom,
na padini grada
kamen do kamena,
ime do imena
kamenom bijelim
brane zidine svoje.
Noć postaje bjelja,
uhvaćena u mjesečeva skrovišta.
Okoštala gledam,
silueta tiha, pogurena,
umornim korakom
prilazi kamenu.
Poznajem te ruke majke,
smiruje drhtaje
na uklesanom imenu.
Izvjesnost je ubija,
zemlja je ova kamenom zasijana.
Ime do imena,
koliko sinova snivaju jedan do drugoga!
U prazne oči
vrijeme se nastani,
rastvoreno u sjećanju,
i samo bijele ptice,
jedna do druge kao ogrlice,
čuvaju vječno, čuvaju vjerno
moj grad.
Trgnem se.
Nevjesta neka,
sa hropcima u grudima...
i raspucalim usnama,

prolazi, pognute glave.
Pomislim:
U nekim očima
svjetlost se gasi.
Malo je vremena...
malo vremena...
za put vječnosti,
mnogo, mnogo je godina
za bijeg od istine,
za bijeg od sebe.
U magnovenju vidim,
u jutru ovoga dana,
kao u trenu,
kao u ogledalu...
svako lice...
nepomični, okamenjeni
čuvaju padine Gračanice.
Neka se podzemna voda budi,
voda nezaborava:
Bili su baklje!
Bili u plamenu!
Oni su svjetlost!
Svjetlost u kamenu!
I još su tamo...
Na brdu zastali,
zauvijek ostali...
Kamen do kamena...
Ime do imena...
Kamen do kamena...
putokazi vremena...
Kamene straže
čuvaju grad.
I kamen sam,
kao da nije
KAMEN.

Nisveta Emina Kantardžić

Nisveta Emina Kantardžić, rođena je u Gračanici, u kojoj živi i piše. Član je kluba pisaca BZK „Preporod" Gračanica, a djeluje i kao član KUD-a „Adem Alić" Gračanica.

Zastupljena je u zajedničkoj knjizi poezije i proze „Šapat provincije" koja je objavljena 2001. godine i u zbirci radova BZK „Preporod" Gračanica, „Avlija".

Njezinu prvu samostalnu knjigu pjesama „Prozori srca" objavila je BZK „Preporod" Gračanica, a čitateljska publika izvrsno primila.

Druga samostalna knjiga pjesama „Samoća u tmini" iz štampe je izašla 2004. godine, izdavač NIK „Kujundžić" Lukavac. Pjesme je objavljivala u časopisu za obrazovanje, nauku i kulturu „Most" Mostar i u „Gračaničkim novinama" Gračanica.

Osim poezije, piše i prozu. Priprema zbirku poezije za djecu. Sudjelovala je u programima većeg broja kulturnih i književnih manifestacija, kao i programima elektronskih medija.

O Nisveti Emini Kantardžić i njezinoj poeziji može se više vidjeti na Web sajtu: www. nisveta-emina. com

e – mail, adresa: nisveta@nisveta.emina.com

Nisveta Kantardžić

ISTINA

Ti je pokuša skriti,
ne shvaćajući
razliku
između
razbora i bezumlja,
sna od stvarnosti,
između
istine i laži.
A ona,
kao plovak
na površinu ispliva.

Lice
karakter otkri,
oko se tamom
pokri.

Nisveta Kantardžić

SPOZNANJE

Ne mogoh na zemlji
mir pronaći.
Muke, iskušenja,
nepravdu,
poniženja,
dok ruke
nebu
ne digoh.
Ljubav prema Bogu
radost prihvati,
životu me
vrati.
Čovjeku manje,
a Njemu više
počeh
vjerovati.

Nisveta Kantardžić

LICE I NALIČJE ŽIVOTA

Da promijenim svijet,
da čekam dobro
s neba,
radosti nema.
Za mnoge stvari se
ne boriti,
a kako životu
vrijednost
dati?
Svu energiju
upotrijebiti
i zlu se
suprotstaviti,
ali sjenku
na životu
ne mogu
previdjeti.

Kadema Skelić

Sadržaj Kademine pisane riječi je jasan, sadržajan, vjerski orijentisan. Kadema piše o vjeri, ljubavi, prirodi.

Kadema opisuje na svoj način događaje koje je ona preživjela, ili neko iz bližeg okruženja.

Kadema voli svoje roditelje, brata, sestre, muža, sinove, rodbinu, komšije, svoj grad, zavičaj, iznad svega svoju vjeru. Aktivna je članica BZK „Preporod" Gračanica i Doboj Istok. Članica je Udruženja žena muslimanki „Kevser" u Sarajevu, moglo bi se reći dosta, a opet ne iskazati sve njene kvalitete. Kadema Skelić je kompletna, svestrana žena. Rođena 20. 09. 1952. u Gračanici, kao peto dijete trgovca Ibrahima (Salih) Šabića i Hasibe (Adema Purač). Živi i radi u Gračanici. Piše od petnaeste godine za svoju dušu. Iz rata je nastala zbirka pjesama „Stradanja nadanja", objavljena 2000. godine.

Iz javljanja u kontakt emisije na radio BH, nastala je druga knjiga – „Uz čarobnu kutiju", objavljena 2002. godine. Godine 2003. okušala se i u dramama: „Benjamin je Benjamin", „Ko kome sve sebi" i „Demokratija". Zbirka stihovnih poruka „Ima i gore" je četvrta knjiga, nastala 2003., sa novim imenom.

Godine 2003. ime Sajiba mijenja u Kadema i ostavlja samo prezime muža Skelić. Iz tog razloga, prethodne tri knjige štampa ponovo, kao drugo izdanje.

Kadema Skelić

MAMA

Svu ljubav svijeta
za sreću djeteta!
Sve će dati
draga mati!
Mati, mama, majka,
najljepša istinita – bajka!
Sve ljepote proljeća i cvijeta,
svu toplotu dugog ljeta.
Svo bogatstvo jeseni kasne,
sve mamine namjere su jasne,
sve čiste i bijele, kao snijeg bijeli,
samo mama nesebično ljubav dijeli!

Samo mama rađa i sestru i brata,
mama je bogatstvo veće od zlata!

Kadema Skelić

DJED I NENA

Na šiltetu, kraj pendžera, sjede
nana i djed kose sijede!
Kahvu sa mangale piju,
zadovoljno gledaju niz avliju!
Na licu im osmijeh sreće,
čista je kaldrma, iscvalo cvijeće.
Iz grudi se uzdah ote,
gledajući u ljepote!
Izbeharala dženarika u budžaku,
sin drva cijepa na drvenjaku.
Snaha cvijeće zalijeva iz ibrika,
čuje se i dječija vika.
To se igraju unučad mila;
bez njih avlija, ne bi lijepa bila.
Djed prstima duhan pipa
pa u muštiklu sipa.
Žigicom iz mangale duhan pali,
povuče dim, pa Allahu zahvali.
»Elhamdulilah – Milostiv je Allah!«

Kadema Skelić

NOĆNA MORA

Strašno sam slaba bila,
doletje nešto sa šest krila!
Prijatnog glasa, lijepog lica
nije čovjek, nije ptica!
„Selam alejk! Ja sam melek!
valja tebi mrijeti,
doš'o sam ti dušu uzet'!"
I melek smrti
svoju torbu spusti!
Iz nje vire instrumenti,
torbu sa dušama otvori,
a ja progovorih: "Alejkumuselam i alahimanet,
traži na drugom mjestu selamet!
Neću ti dušu dati,
plakat će djeca i mati,
zar sam potrošila nafaku,
zar da ostavim sinove i Salku!?
U ime Allaha, pusti me da dišem,
hoću još da pišem!
Dušu mi ne vadi
još mi se živi i radi!"
"Svi oni bez tebe mogu,
a ti zahvaljuj Bogu!
Vjernike ne patim,
kad ne daju duše,
ja se vratim!
Ne uzimam duše nazor" –
reče melek i odletje kroz prozor!
Probudih se sva u hladnom znoju,
u tri sata i minutu koju.
Nije mi zadnja zora –
bila je to samo noćna mora.

Kadema Skelić

NAJTEŽE DOBA

Od problema bježim u san,
a počinju čim svane dan.
Čim svjetlost dođe kroz prozore
počinju moje unutrašnje more!
I u snu za sve sam kriva,
okrećem se, jedva se probudim živa!
Savjest hlupa ko zvono!
Uradila si ovo,
a trebala si ono.
Nije trebalo tako,
što nisi ovako?
Što si rekla to?
Kao sve je zlo!
I budim se u znoju,
u tri sata i minutu koju.
Od ljekara uredan nalaz,
to je u starost prijelaz.
Tijelo iz mladosti izlazi
i u starost ulazi!

Kadema Skelić

MOJ GRAD GRAČANICA

Volim te moj grade i sve tvoje ulice
nema mi dražeg grada od tebe – Gračanice.
Sahat-kula, medresa i džamija Bijela –
lijepa je Gračanica cijela.

Stara čaršija, Lipa, Čiriš, Javor, Varoš,
Stubo, Drafnići, Potok mahala, Mejdanić,
Riječka, Luke, Šenik, Korića han, Hajdarovac,
Kotoruša, to su stare ulice,
pa Drijenča i Sokoluša, rijeke Gračanice.
I okolna brda Grič, Muderizovo brdo, Vis, Gaj,
oko Gračanice, kao zagrljaj.

Lijepa je u svako doba Gračanica
i svaka njena mjesna zajednica.
Lijepa je u proljeće, uz behar i cvijeće,
zimi kad snijeg sipa,
i ljeti – kad miriše lipa.

Kadema Skelić

GRAČANKA

Gračanku prose sa svih strana,
odlučit će se u toku ovoga dana.
Prose je Gračanlije, trojica Dobojlija,
ima priliku živjeti i u Srebreniku.

Za koga da pođe sad,
da l' da napusti svoj grad?
Od Gračanke nema odgovora,
a stigla je ljetna omora!

U pola dana i nebo se naoblačilo,
kao da se ljuti, smračilo!
Lipe se na vjetru njišu,
baš kao da uzdišu!

Vjetar lipe iz korijena iščupa,
u asfaltu osta rupa.
Sa Sahat-kule sat tačno vrijeme otkuca.

Progovara Gračanka lijepa lica:
„Najdraže su mi Gračanlije i Gračanica,
ostat ću u svojoj čaršiji
gledati kandilje na Bijeloj džamiji,
sjediti na terasi Medrese i hotela Tilije,
šetati korzom moje čaršije.
Ostat ću uz svoj narod
uz općinsko društvo »Preporod«."

PITAM SE

Proljeće je, novi list se razvija,
a miris behara prijatno opija.
Još jedan list otkidam sa kalendara
i pitam se: „Hoće li mi miris behara
odnijeti tugu iz njedara,
riješiti nesuglasice i vratiti osmijeh na lice?"
Iz grudi se uzdah ote:
„Zašto sam tužna kod ovolike ljepote?"

Kadema Skelić

CIGANSKA PJESMA

Cigani su većinom siromašni,
al' u pjesmi nenadmašni.
Bogatstvo ciganske pjesme
nemaju ni kraljevi!
Rom pjeva, igra i svira,
cigansko tijelo nema mira.
Od rođenja Romi pjevaju,
život vole, nikog ne diraju.
Kažu da Cigani kradu,
da uživaju u neradu.
Kažu da pjevati ne znaju,
a milostinju neće da im daju.
I kad ne pjeva po notama,
ciganska pjesma teče sama.
Ugodna kao mehlem,
što dokazuje Serbezovski Muharem.
Serbez, što znači lahko,
cigansku pjesmu voli svako.
Romi su sretni svaki dan
a posebno na Đurđev dan.

Kadema Skelić

MAJČINI SAVJETI

SELAM ALEJK

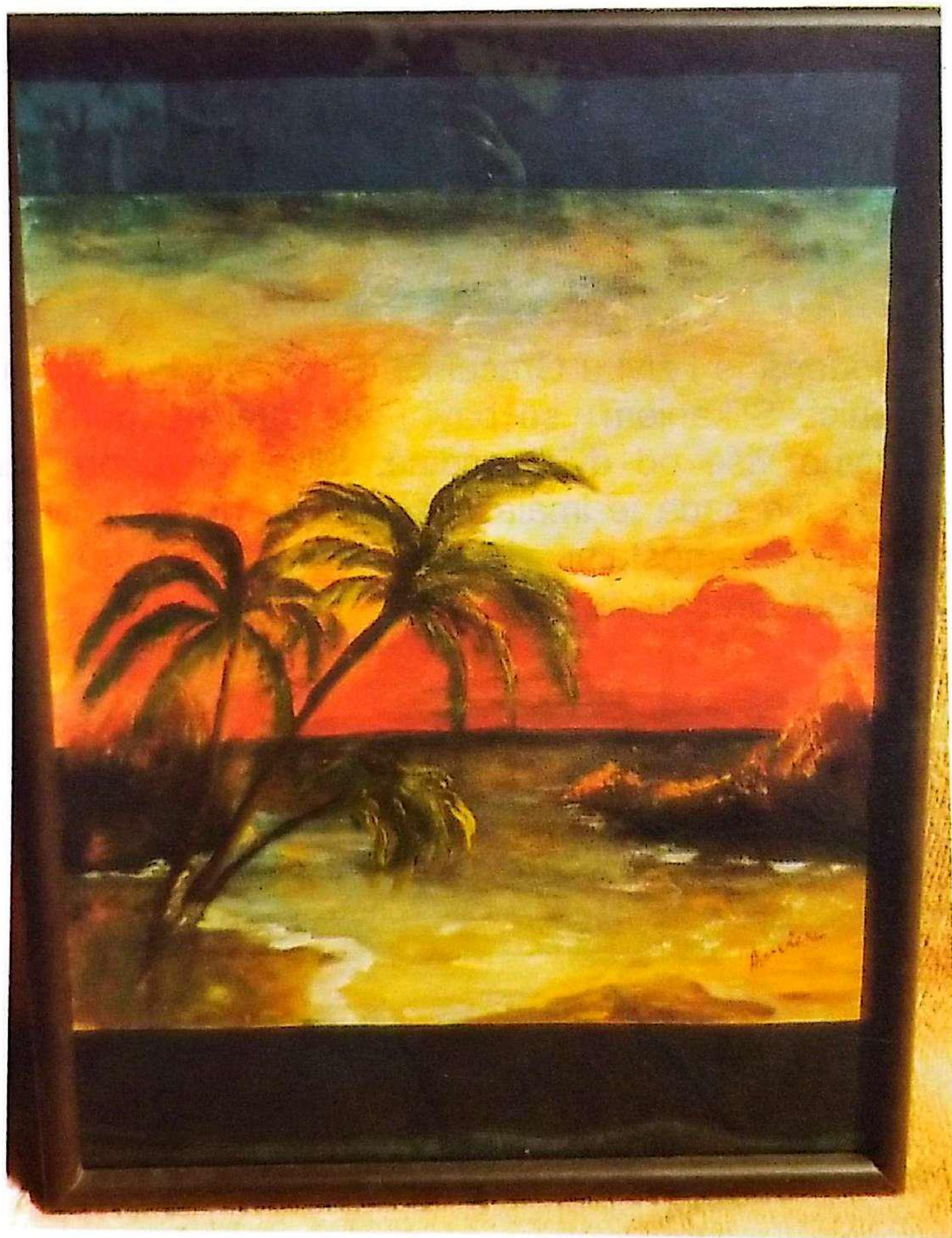
Želim vam dobro veče, u sreći neka vam proteče!
Ovako meni moja mati reče: »Kćeri moja,
trebaće ti savjeti,
slušaj šta govorim i upamti:
Zapamti, ma gdje da si,
budi ono što jesi!
Sve uradi u ime Boga,
ne daj nama svoga!
Život će brzo proteći
pa nastoj da te usreći!
Bit će radosti, ali i žalosti,
tuge, boli i plača,
ali ti budi od boli jača!
Čuvaj se grijeha
i pretjeranog smijeha.
Život osmisli i izgradi,
ni s kim se ne inadi!
Ne griješi namjerno,
griješi se i slučajno.
Zlu reci neću,
ne izazivaj sreću!
Traži prave prijatelje,
ostvaruj svoje životne želje.
Prijatelj pravi će ti pomoć ponuditi
i novac na neodređeno posuditi.
Nije ista u svakog nafaka,
čuvaj se tuđeg haka!
Ne raspravljaj o ružnim događajima,
pogotovo tuđim, svako ih ima!

Ako možeš, ti pomozi njima,
a halali svima.
Svakome dobro želi
previše se ne veseli!
Nemoj puno očekivati,
mogla bi se razočarati.
Pozdravljaj i sve pozdrave primaj,
a vjernicima selam nazivaj.
Razaberi, koji je pozdrav za koga,
i kad prvi put sretneš nekoga
ti ga pozdravi, za zdravlje pitaj,
tužnog utješi, uspješnom čestitaj!
Zbog svoje tuge
ne krivi druge!
Ni svoje ni tuđe tajne ne kazuj,
i svoju i tuđu intimu poštuj!
Budi veselog lica,
zapamti da si žena vjernica.
I ma gdje da si,
budi i ostani ono što jesi!
Ni na koga se ne ljuti –
kad ezan uči, ti šuti.«
Još mi mati kaza:
»Ne napuštaj namaza,
na vrijeme ga obavi,
a napuštene naklanjati ne zaboravi!
Na ovom svijetu svega imaš,
al', sve ćeš ostaviti, treba da znaš!«

Amira Tatarapić

Rođena je i živi u Gračanici. Gimnaziju je završila u Gračanici. Slikanjem se bavi već dugi niz godina, a intenzivno više od dvije godine. Slika mrtvu prirodu i pejzaže. Do sada je imala osamnaest (18) kolektivnih i jednu (1) samostalnu izložbu slika. Član je BZK „Preporod" Gračanica.

Slika Amire Tataragić – „Palme na vjetru“,
tehnika: tempera

Edin Huskić

Rođen je 25. 04. 1976. godine u Gračanici. Završio je srednju mašinsko-tehničku školu i Filozofski fakultet odsjek.

Pored nastavničkog poziva, dugi niz godina piše poeziju za djecu, u koju je utkao svoju ljubav prema djeci. Pored poezije za djecu, piše i za odrasle. Svoje prve pjesme objavio je u zajedničkom zborniku radova „Šapat provincije“. Član je BZK „Preporod“ u Gračanici. Živi i radi u Škahovici, općina Gračanica.

Edin Huskić

PRAVILA

Odrasli nam svoja
pravila nameću,
kada ja odrastem
takva biti neću.

»Peri ruke, zlato«,
kaže meni mama,
zbog toga i volim
kada sam sama.

»Ne idi, molim te,
nikuda od kuće,
zar ćeš ići vani,
a tako je vruće?«

Često se zbog toga
ja na mamu ljutim,
i pravila njena
počesto prestupim.

Kada ja odrastem
poslije muke ove,
napraviti ću za djecu
pravilnike nove.

Svako dijete malo,
kad nešto poželi,
biti će udovoljeno
toj njegovoj želji.

Edin Huskić

LIST I LASTA

Na malenoj grančici od hrasta
jedan listak priča jade,
slušala ga jedna lasta,
pa i ona jade pričati stade.

Žalio se listak žuti,
sjećao se kad je zelen bio,
sad mu kiša razum muti,
mora pasti, mada ne bi htio.

Tješila ga mala lasta:
I ja moram na jug poći,
hladne kiše, jesen nasta,
u proljeće ja ću opet doći.

Ti ćeš opet zelen biti
kad proljeće opet dođe,
ja se sada moram skriti,
vidimo se kada zima prođe.

Edin Huskić

DVA MRAVA

Jutros su rano dva mrava
napravila veliku zbrku,
sve životinje su stale
da vide ko pravi frku.

Upita pčela mrava
zašto toliku zbrku prave,
mrav pčeli spremno kaže:
»Našli klas žita pa slave.«

Dva mrava tako čitav dan
slaviše krupni dobitak,
to se ne dešava često –
da se nađe klasa žitak.

Tako sa velikom zbrkom
to čuše drugi mravi,
dođoše da vide čudo,
za klas žita da se slavi.

Edin Huskić

RADOZNALO DIJETE

Kažu da sam dijete
koje je radoznalo,
neprestano ih pitam,
pravim se važan malo.

Što mi ne odgovore
zašto zec ima uši?
Kako avion leti,
zašto se odžak puši?

Zašto slon kljove ima?
Zbog čega pada snijeg?
Što je ovdje dolina,
a tamo gore brijeg?

Zašto sunce izlazi?
Zašto mora da zađe?
Gdje će dijete kao ja
odgovore da nađe?

Kako naraste drvo?
Kako cvjeta cvijeće?
Zašto lišće opada?
Zašto dođe proljeće?

Zbog čega? Kako? Zašto?
Mama se često ljuti,
Ipak, na sva pitanja
odgovor mi uputi.

Edin Huskić

MATEMATIKA

Ja volim matematiku
i još volim brojeve sve,
za moj mozak gimnastiku,
znam sabirati cifre dv'je.

Uz pomoć matematike
znam širine i dužine,
znam veličinu patike
i u bašti broj živine.

A uz pomoć zadataka
zbiram, množim, oduzimam,
kada novac da baka
znam kol'ko u džepu imam.

Dinka Mahmutović-Silajdžić

Rođena je u Doboju, gdje je svoje sretno djetinjstvo provela, školu završila, prvu ljubav upoznala i čestitog sina Salahudina rodila.

Godine, 1992. Doboj napustila i u Gračanici, gdje živi i radi, do daljnjeg se nastanila. Inspiraciju za pisanje i slikanje, 2001. godine, dobila.

Objavila zbirku pjesama „Negdje između trepavica" sa par pjesama pojavila se u zborniku radova „Šapat provincije", te u časopisu „Avlija".

Dinka Silajdžić

ZALUTALI

Shvatila sam, možda nije kasno,
ostatak života proživjeti iskreno i časno,
treba i tebi da je jasno.

Sudbina moja nisi ti,
uz Božiju pomoć želim je promijeniti.

Mnoge godine proveli smo zajedno,
lijepih trenutaka a i suza je proliveno
da bi bilo lahko zaboravljeno.
Božijom voljom je tako određeno
i ne želi da bude nastavljeno.

Ne čini više takav grijeh u svom životu,
zaboravi na tu dunjalučku ljepotu.

Vjeruj mi, iskreno ću se pokajati,
dragog Boga za oprost moliti
i u životu se samo Njemu srcem predati.

Ja dušu i srce svoje želim očistiti,
a tebe kao čovjeka poštovati.
Od sveg ti srca želim najbolje,
da živiš sretno do Božije volje.

Dinka Silajdžić

TAJNA

Moju i tvoju zvijezdu
nijedna hartija udahnuti neće,
samo će poneka sijeda vlas
od ove istine nastati.

Što osjetih na dlanovima miris tuge?
Prećutao si poljupcem bol iz utrobe
i krik što vidjeh u oku,
ostavlja me na obali ljubavi čekanja.

Svojim korakom uhvati misao,
i vrati svitanja sa obale te.

Dinka Silajdžić

SREĆA

Lice ti gledam
što očiju nema,
kroz njih sam misli
u dušu ti slala,
sad umjesto njih
miris cvijeća osjetih.

Poželjeh taj miris
na njedrima svojim,
da vjenčanicu krase
i bijeli veo sreće.

Za osmijeh tvoj
ja potpis stavih,
drhtavom rukom
što ubra to cvijeće.

Dinka Silajdžić

ŽELJA

Ko bršljan mlad
uz jablan se sviti,
ne mareći pritom
za visine te.
Uz njeg vremenom
tri cvijeta su svehla,
puštajuć' svoje
izdanke mlade.
A ja ću rasti
ljepotom svom,
i bit ću zaštita
jablanu tom.

*****

Ne huli na mene
ko na samoću,
jer, želju sam svoju
u vijeđe skrila.

Ni trepnuti neću
na hladnoću tvoju,
da želju za tobom
ne bih otkrila.

Dinka Silajdžić

MLADOSTI

Na Vilsonovom šetalištu,
tom keju ljubavi,
stari mjesec uronio
u mladost rijeke,
plašeć' se pri tom
godina svojih,
ne znajući da duša njena
bliža je njemu
no mladosti keja...

Dinka Silajdžić

SAN

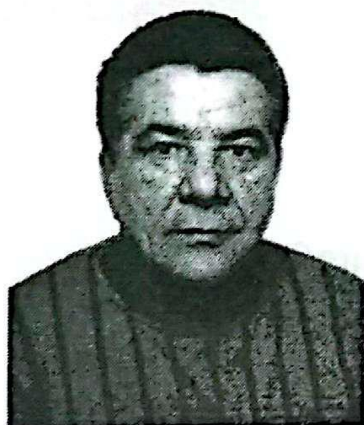
U san mi dođe
nepoznato lice,
s osmijehom sunca
i pogledom skitnice.

Spustilo vjenčić
od raznog cvijeća
na moju glavu
sunčanog proljeća.

Al' iz sna nesta
nepoznato lice,
dodira nježna,
sa srcem skitnice.

Slika Dinke Silajdžić – „Dah Bosne“, tehnika: suhi pastel

Atif Brkičević

Rođen 10. 08. 1947. godine u Lukavici, općina Gračanica, kao treće dijete roditelja rahmetli Muharema i Isme Brkičević, rođ. Mrkanović.

Od 1968. godine izbivao iz Bosne do 1992. Aktivan član BZK„ Preporod“ Gračanica i BZK „Preporod“ Doboj Istok. Do sada je objavio samostalnu knjigu „Poruka istine“, a zastupljen je u zborniku radova „Šapat provincije“, Gračaničkom glasniku i u časopisu „Avlija“. Bavi se liječenjem ljudi bioenergijom, što mu je i osnovno zanimanje, „bioenergetičar-iscjelitelj“.

Živi i radi u Gračanici.

Atif Brkičević

ČOVJEČE

Zašto ti je pogled pun mržnje?
Zašto su ti ruke tako hladne?
Koga se bojiš?
Tko ti je dušmanin?

Zar ti je ovaj dunjaluk tako malen, tijesan?
Kuda žuriš, kuda bi ti još?
Vjeruj, mi iz sebe ne možeš,
osvrni se oko sebe,
vrati se, vrati!
Vrati se svojoj nutrini,
samo tamo možeš naći prijatelja.

Nemoj, molim te, nemoj
crne i mutne oblake
preko sebe spuštati na zemlju.

Čovječe, dozvoli bar onima
koji život vole,
da mirno spavaju
i svoje snove sanjaju.

Atif Brkičević

SVJETLO NAŠE LJUBAVI

Eh,koliko puteva do jednog poljupca,
kakva me sudbina dovodi do tebe,
a ipak ti i ja sada smo sjedinjeni,
baš u ljeto ratno postadosmo jedno.

O ljubavi moja iz ratnih dana,
sagradi mi kuću slatku, postojanu,
ti porazi zavidne i pakosne,
kada smo pred Bogom nas dvoje k'o jedno.

Tako je sudbina htjela,
tako je bilo i tako će biti
do Božije volje, sve dok vrijeme ne kaže
za nas posljednji dan.

Al', ipak...
Bez mene, tebe i svjetla
naša ljubav neće postojati,
ali će na ovoj zemlji nastaviti živjeti
jedino svjetlo naše ljubavi,
naša draga kćerkica.

KRVAVI MAJ

Nad Grapskom desetog maja
i sunce izgubi svoj sjaj i lice,
a preko rijeke Bosne iz Doboja
krenuše dušmani i izdajice.

Pa ni plavo nebo toga jutra
nije imalo jutarnje ptice,
jer oko Grapske naše
tutnje tenkovi i haubice.

U našem gradu Doboju,
dočekani kao naša djeca,
ali, toga majskog jutra krenuše
preko Bosne i sa Becnja.

Titova bivša armija
krenula iz grada Doboja,
da zbriše Grapsku selo
i sve Bošnjake njene
zauvijek protjera.

NE TRAŽI MOJE GRUDI

Kad umrem, ti me nadživi,
snagom pune čistoće
razruši studen u svom srcu,
podigni pogled sa juga,
neka se zauvijek razbije
sva tvoja tuga.

Ne dozvoli da budeš bez smijeha,
sa dosta tuge i žalosti,
koraci tvoji neka se čuju,
jer, ja ne želim da sa mnom umre
sav moj amanet radosti.

Ne traži moje grudi u sjeni,
jer, ja sam odsutan iz tvoje blizine,
molim te, živi u odsutnosti mojoj
kao i u raskošnoj vili nekoj.

Uđi u nju preko zidova njenih,
vješaj slike moje o vazduh,
s one strane života ja ću te vidjeti
kako živiš, i ako budeš trpila, ljubavi,
ja ću ponovo umrijeti...

OSJEĆAM

Ponekad mi se čini i osjećam
da sam strijela u letu
koja traži svoj cilj,
da me vodi neka uzvišena vatra –
a ti si baš ta uzvišena meta.

Vidim svijetli put ka srcu,
Čujem, tihi glas mi govori,
kroz mene će drugi dostizati cilj,
a ja sam samo saputnik i lijek,
lijek za sve rane čudnovate.

Čujem ponovo glas i osjećam,
ne čini mi se, vjerujem
da sam mehlem za svaku dušu,
moj pogled, riječ i osmijeh
da su lijek za sve ljude napaćene.

Atif Brkičević

JABLAN

Sjećam se da sam u djetinjstvu ranom
u dubinu šuma kao ptica zalazio,
sa visine gorske gledao sam
tu čudesnu ljepotu
što je viti jablan nalazio,
a svoje vite grane na brezu naslonio.

Stoji jablan u ruhu bijelom,
a na vjetru grane lepršaju,
kao djevojačke kose
razbijaju muk tišine.

Cijelu šumu puni opojnim mirisom,
a noć prošlu jutrom ispraćaju.
Kao da njihanjem
stasa vitkog svog,
moli čašu dana do vrha naliti,
ti cvjetovi neba kristalnog
cijelog će ga vlagom napuniti.

Stadoh uz stablo jablanovo,
osjetih u srcu svom radost i toplinu,
kao da grane njiše samo za mene,
blagodarim ga svim bićem svojim
za suze moje prolivene.

Trgnuh se mišlju zasjenjen,
lahor vjetra ponovo gledam,
tom ljepotom ispunjen
ljudima mogu ljubav da predam.

PORUKA

Naša djela i nedjela
Allah dragi pomno prati,
al', izgleda mnogi od nas
ne vjeruju da se može
jednog dana sve da vrati.

Dokle ćete da lažete,
vi pakosni ljudi,
ponašanje svakog od nas
dragi Allah svakog vidi.

Zato molim svakog od vas
da se molimo svi za spas,
kasno može biti sutra,
molimo se svakog jutra.

Dokazat se na djelima
dobrim, jasno nek se zna,
pomozimo siromaha
kad se nađe u nevolji,
dobrotvori kod Svevišnjeg,
vjerujte mi, su najbolji.

STANI

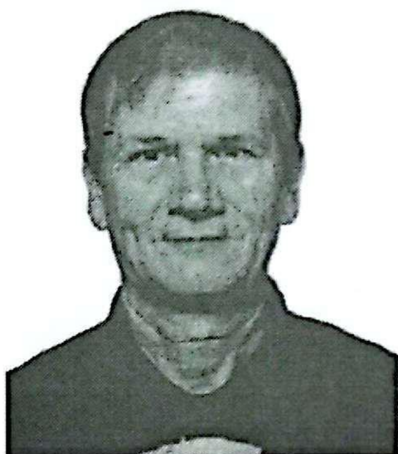
Stani! Čovječe, stani!
ne progoni sudbinu,
ne traži ono, ono,
što naći ne možeš.

Zar ne vidiš? Zar ne osjećaš
svoje utapanje u nevjeri?
Evo, počelo je!
Tamne noći gutaju
tvoje neostvarene želje.

NE LETI U VISINE

Kao što ni uvehlo cvijeće
ne skuplja rosu, ne ispušta miris
procvjetale ruže.

Ne leti u visine,
ne dotiči obzorja!
Jer, tebi nije dato
da tražiš dušu
u baščama čežnje,
niti ti je dato
da savijaš gnijezdo
blizu sokolova.

Fikret Mehinović

Fikret Mehinović je rođen u Gračanici, gdje živi i radi. Po zanimanju je VKV elektromehaničar. Kao što i sam kaže, slikanje, pisanje poezije i muzika su smisao njegovog života i ljubavi.

Fikret Mehinović

U OVOM OKRUŽENJU

Na spram kule, sa istočne strane,
dva su brda kamenita, k'o junaci stoje,
među njima stijena, kao brana,
prepreka je čistoj vodi bila,
vodopad iznudila.

Voda bezbrižna, nemirna, igrala se
sa svojim brzacima, stoljećima žuborila,
niz stijenu se opuštala, šumom se oglašavala,
stijenu sivu zabavljala, ispod stijene kazan uklesala.

Nastavila voda drugo putovanje,
duše zatrovane, bez obale osunčane.
Nekada sam čista putovala, ljudi, žene, djeca
umivaše lica, jedanaest napraviše ćuprijica.

Sada sam jadna mala vodica,
zaprljaše mi lice, dušu, pa me ukanališe.
Sva prljava kroz tamnicu hodim, više ne žuborim,
kroz tamu mrmoljim, od tih ljudi mnogo sam bolja.

Sa sjetom živim u ovom okruženju,
očistimo dušu da nam bude čisto lice,
vratimo žubor čiste vodice,
da gledamo vodopad, srebrnaste kapljice.

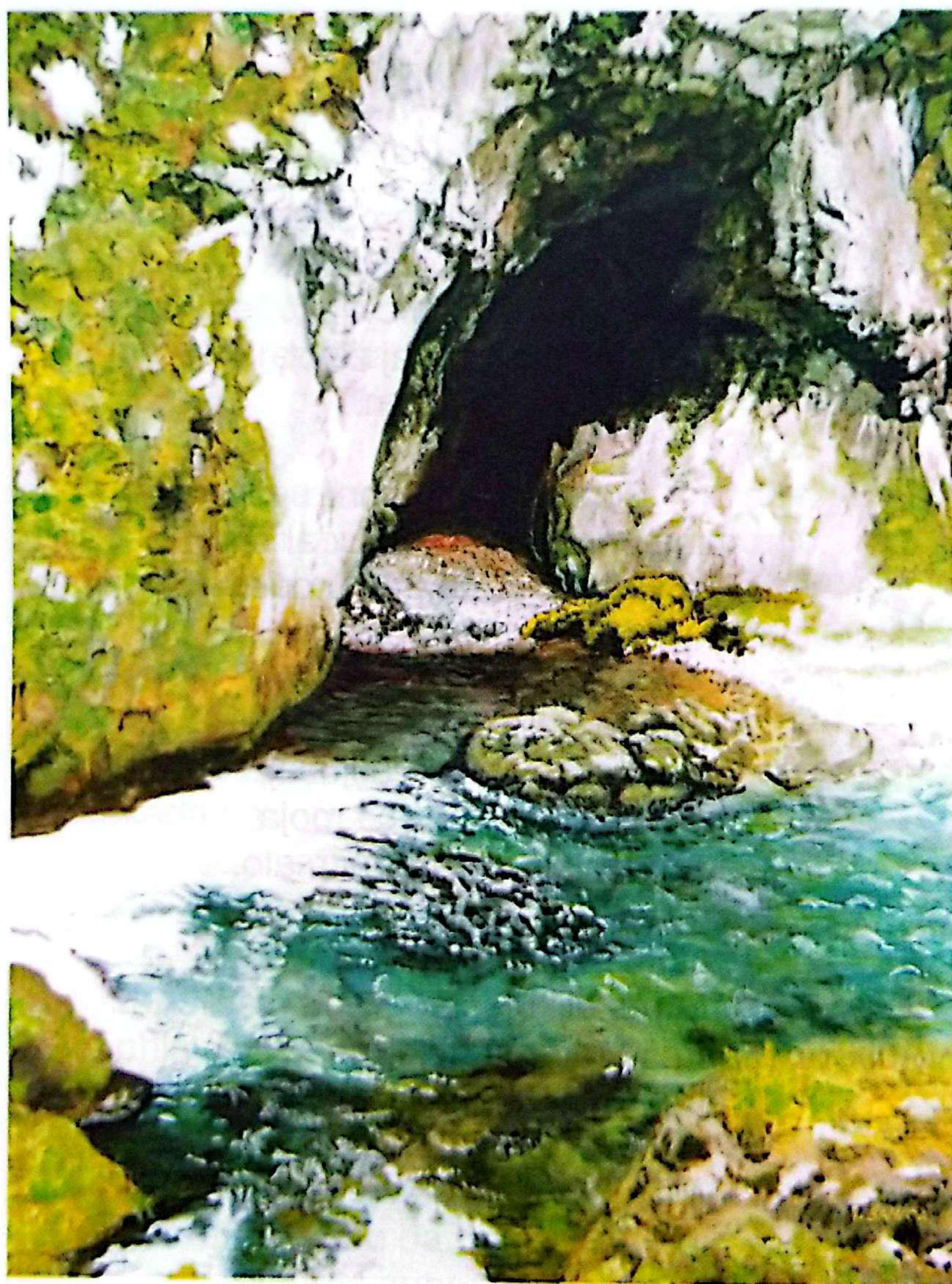
LJUBAV JE ?!

Vidiš li pupoljke rosne,
to se ljubav razvija,
vidiš li razvijen cvijet,
miriši ga, uljepšaj život,
makar na tren.

Slobodno uzdahni,
miris prirode duboko udahni,
jer, sve što dođe, to i prođe,
živom se sjećanje vraća.

Lijepa riječ, to je pažnja,
nježna ruka, to je osjećaj,
dodir usnama, srećo moja,
duša te voli... uzdahni malo.

Ko to želi mrzovoljan pogled?
Zašto priželjkuješ pogrdnu riječ?
Zašto je mržnja nekome sveta,
kada je ona od Boga prokleta?

Slika Fikreta Mehinovića – „Izvor Sanica“,
tehnika: tempera

Fikret Mehinović

VAZNA SKORO PRAZNA

Cvjetaše mi lijepe ruže
u baštici mojoj.
Zbog ljubavi prema njima, ne primijetih
da mi neke podivljaše.

Tako divlje i glogate
ostale mi ruže izbodoše,
kasno bješe da ih prekalemim,
druge bašte nemam
da njih ostavim.

Ni u vazni neće da miruju,
stalno jedna drugu zadirkuju.
Sad mi je vazna skoro prazna
pa mi duša tako jadna,
što u bašti, što u (duši) vazni
nešto raste – kao divlja rana.

Fikret Mehinović

ŠTO OSJETIH DUŠOM

Avlijo moja
ti kaldrmo stara,
duša mi se
s tobom razgovara,
i pitam se:
Da l' me Bosna
tiho zaboravlja?
Pred očima
sve mi uništeno,
u duši mi
novo, sagrađeno.
Bosno moja,
gnijezdo mi jedino,
u tebi sam
ljubav osjetio,
s Amerikom ne bih te
nikad mijenjao.
Kad se sjetim tvojih,
mojih rana,
suza mi se iz očiju javlja.
Bosno moja,
ko te voli, tvoju dušu
nikad ne razočara.
Bosno moja,
ko te voli, tvoje tijelo
ničim ne ranjava.
Avlijo moja,
ti kaldrmo stara,
što osjetih dušom,
to se nikad ne zaboravlja.

OD JACIJE DO SABAHA

Iz dubine nebeske tame
migucaju zvijezde,
ko dragulji s puno čari,
šapat njihov, vječna je tajna.

Tiho, lagano mjesec šeta
iznad grada mog i tvog,
spuštajući zrake svoje,
kao da miluje nas.

Dok veliki cvrčkov orkestar
neumorno svira cijelu noć,
razmišljajući, pustim glas.
Da sve zaspi, bilo bi gluho,
k'o svemirska noć.

Fikret Mehinović

GLAS DUŠE

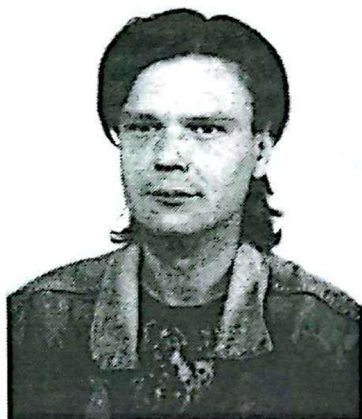
Nisam Sarajlija,
niti sam sevdalija,
a s đulom u ruci
bližim se njedrima tvojim.

Grade moj,
k'o s kamene stijene
sahat ponovo vrijeme nam broji.

Ne spominjem znamenje tvoje,
jer stoljećima znaju te mnogi,
samo mnogi ne znaju
da srcem i dušom
neizmjerno te volim.

Gračanico!
Čuješ li glas iz duše moje,
k'o slavujev poj iz gore zelene
što opija dušu i otvara srce
kao njedra tvoja,
u kojima nikoh i obikoh.

Gračanico!
Volim te i kad nemam
što mi duša želi,
rođeni grade moj.

Muhamed Dautović

Muhamed Dautović rođen je u Sokolu 28. 02. 1967. godine. Osnovnu školu završio u Sokolu a srednju u Gračanici. Pjesme piše od osnovne škole. Kao srednjoškolac objavljuje prve pjesme u zajedničkim knjigama K.K. „Vidici“. Takođe objavljuje i u omladinskim listovima. Po završetku srednje škole, odlazi u Zagrab na rad, s velikom nadom u uspjeh. Postaje član K.K. „Otokar Keršovani“, te s klubom i ispred kluba nastupa, po tom divnom gradu. Dugogodišnji je učesnik tradicionalnih Zagrebačkih jutara poezije.

Član je BZK „Preporod“ Gračanica i BZK „Preporod“ Doboj Istok. Pjesme je objavljivao u zajedničkom zborniku radova „Šapat provincije“. U „Preporodu“ se dokazivao nastupima, a kao posebnost izdvaja „Gračanički glasnik“ o Sokolu i u njemu svoje pjesme. Ima prilično toga napisanog, ali, iz samo njemu poznatih razloga, još se ne usuđuje da objavi samostalnu knjigu.

Muhamed Dautović

MAJSKA

Maj na izmaku,
sunčana zelenost i samoća,
stihovi posijani poput voća.
Putevi nadama obilnim svijetle
i iščekivanje zdravo bubri,
jesen kasna će zadovoljna zvati,
stihovi će izrasti
u pjesme zrele.
Najdraža, gdje li si ti?!
S kim brojiš dane,
bisere prosute?
Kako slažeš noći,
zvijezde razasute?

Muhamed Dautović

VRIJEME ĆE JEDNOM STATI

Odlascima i dolascima gajimo datu nam ljubav,
srodnici bujnih maštanja čupavu javu k'o korov žurno
rezbare, danonoćno hrlimo vrhu sazdanja čvrstog i teško
padamo, o dirigentima ovisni, tako da pobjeda ničija nije.
I ovo ljeto je sušno i kamo ići dalje?
Lijepo li se čuva dostojanstvo praznih džepova!
Prvaci praznu slamu mlate pa se pijano klate.
Odavno svikli usputno da živimo i tiho umiremo.
Priznanja smo željni, časnih pozdrava i toplih zagrljaja.
Vrijeme će jednom stati zbog svih nas!
I nećemo moći reći: »Važnije stvari u pitanju su bile.«
Sva tijela na upit sama će istinu da zbore!

NJEN TAJNI VRT

Njen tajni vrt poznat je samo meni.
Svaki svijetli kutak mirisnim pjesmama me hrani.
Tu se njena čistila duša i u čistotu izrasla,
a na meni je Veličanstvenog sve više da slavim!
Od strpljivosti lepljive zlatne jave vriju,
bez ičeg se polazi, da kroz sve se prođe.
I jednom će željeno čvrsto da se zgrabi,
staza svaka velikom putu vodi!
Na svem lošem trošen a dobrotom obasut,
nesvjesno dolazeći zauvijek samo Tebi.
I, evo, sad tvoj vrt veselo mi grgori,
o Sufijani, što nikada ni čuo ne bih!

Muhamed Dautović

BOŠNJAČKA

Zauzdaj to strmoglavo padanje,
pjesmo moja,

i ne luduj za kosmičkim galerijama,
slabosti puna!

Ti nisi rođena da se gizdaš onim
što tvoje nije!

Svetkuj u dragostima bliznim, našim,
jer ionako putevi nejasnoća
nikada se dokraja ne izbistre.

Poleti, pjesmo moja, u sredine,
da te čuju oni koji i trebaju!

Za njih živiš, za njih i umireš!
Vječita moja rano bošnjačka!

ZABLUDA

O zabludo naivne tvrdoglavosti,
oči sateliti, te pomno prate,
u zemlji prljavštine ti domuješ,
a zvijezde u rukama bi da zbiraš.

O sramoto ravnodušna, sa ularima nakićena,
klecajući nogama koračaš bespućima
i likuje radosno sve ružno što te vidi,
kakvom ti to pameću ljepoti prkosiš?

O rugobo bestidna,
na tabli zemlje šaha sve se nahodi,
kad ćeš već jednom iznenada da bahneš
i svečano kažeš: »Od sutra bit ću drugi?!«

Muhamed Dautović

NE OSTAVLJAJ ME NIKAD SAMOG

Suton sam blag,
nečujno donjihan
do tebe koja sanjivo
iz postelje, k'o iz ružičastih snova,
tiho se daniš.
I šta bi moglo da otjera
jutarnju rosu milostivo što pada?
Ljubav je zrela u vrijeme suncokreta!
Putnici u autima žudnje
neće dočekati mizeran kraj.
Tetrijeb mladi i kad ostari
jednako voli.
Uzdanice moja,
postojanje vrijedno!
Ne ostavljaj me
nikada samog.

IZLET U SAMOĆI

Fitilj je zapaljen
u plavoći neba zvjezdanog,
hor dragih noćnih stvorenja
zanosno pjeva,
a i mi presretni plešemo
na razastrtom ćilimu dobre nade.
Opijeni datoj nam ljubavi,
opet srca čista jedno drugom dajemo,
dragost ova neutoljivo traži.
Dolje, ustaljeno stanje mizernosti,
gluhoćom i sljepoćom obuzeto,
besmislenost opojna sve više čvrsne.
Kome ova ljubav treba
i gdje smo mi, ustvari, i s kim,
ovako sretni i zagrljeni?
I kome zahvalnost neizmjernu upućivati?
Plodovi gorkih iskušenja
nenadano nestaju
i mi sve snažniji i ljepši.
A kome drugom, do Svevišnjem,
koji prosipa na nas
kapljice milosti Svoje
najmilostivije?

Amir Mašić

Rođen u Brčkom, a od svoje druge godine života živi i radi u Gračanici. Po zanimanju je prosvjetni radnik.

Do sada je objavio pet zbirki poezije. Pripada mlađoj grupi pjesnika, koji se ogledao i u pisanju sevdalinki. Većina pjesama mu je prilagođena muzičkoj obradi i neke od njih su i na nosačima zvuka. Obzirom da radi sa đacima, dakle djecom, njegova poezija uglavnom je i namijenjena najmlađim. Član je BZK „Preporod" Gračanica i Doboj Istok.

Amir Mašić

TI RASTEŠ

Tvoj otac vrijedni godine svake,
kad zima ode i dođe proljeće,
rukama svojim uskopa baštu,
posije u njoj razno povrće.

Krompir, grah, mrkvu, paprike, špinat,
patlidžan, peršun, paradajz, luk
gledaš kako on vješto sije,
a ti sve više gladan, k'o vuk.

Kad povrće je zrelo u bašti,
brzo ga pojesti ti si tad rad,
u organizam dok vitamine
ti unosiš, svoju toliš glad.

Uz vitamine ti bolje rasteš
i ne daš da te ophrva bolest,
zato ćeš rado povrće razno
ti s apetitom, svaki dan jest.

Amir Mašić

MI SMO NAJBOLJI

Svakog dana ka centru grada
kreću se grupe vrijednih đaka,
malih prvaka, i četvrtaka,
naših petaka, naših osmaka.

Buduće pisce, doktore, glumce,
ekonomiste, građevinare,
i učitelje, vrsne krojače,
i inženjere, veterinare.

Osnovna škola Hasan Kikić,
najbolja sred kantona,
primit će njih u krilo svoje
na znak školskoga zvona.

Iz škole krenu prepuni znanja
svakoga dana što tu ga stiču
i širom Bosne nagrade nižu,
„Mi smo najbolji“, radosno kliču.

Amir Mašić

RECI GARO

Podig'o je nogu Garo,
čitav dan se češe:
„Reci, Garo, šta te muči,
šta to danas bješe?“

„Ne znam, braco, čitav dan me
svrbi iza uha,
de pogledaj pa mi reci –
da to nije buha?“

„Uh, evo je – nije jedna,
već ih ima dosta,
ne znam, Garo, kako danas
od njih živ ti osta.

Gdje ih nađe ovoliko,
hajde, Garo, reci –
i kako ćeš kao juče
ti u krilo djeci

Mora da si u prašini
valjao se dugo,
a prašina ima buha,
nije ništa drugo.

Zato, Garo, ne čudi se
što se često češeš,
ti odsada moraš birat
mjesto gdje se krećeš.

Kad se igraš u avliji,
biraj čisto mjesto,
a ako ćeš i u krilo,
okupaj se često.

Malo vode i šampona
dobro će ti doći,
otjerat ćeš ljute buhe,
češanje će proći.“

Amir Mašić

AMRA

Pred tablu je seka stala,
četir' slova pročitala,
to su slova A M R A –
slova njenog imena.

Zamisli se Amra mala,
svoje ime pročitala
pa joj srce njeno malo
u grudima zaigralo.

Radosna je Amra seka
dok peticu svoju čeka,
pa ona je tek prvačić,
od juče joj drug – torbačić.

Da je sretna, to je jasno,
jer priznade svima glasno:
„Ponosit se imam čime –
baš je lijepo moje ime!“

Amir Mašić

ČAROBNI LET

Uspravan direk i kose letve,
na kojima vise dugački lanci,
a na lancima vise stolice,
u kojima sjede klinke i klinci.

Ringišpil to je, leteće čudo,
što najviše baš djeca ga vole,
i kad je tu, u našem gradu,
znaju ponekad pobjeć' iz škole.

Visoko, visoko stolice lete
u nekom čudnom čarobnom krugu.
„Idemo jednu ti i ja vožnju" –
kaže veselo drug svome drugu.

I sjedu oni u stolice tad
pa lete nebom čarobni let,
a kad se ringišpil zaustavi baš,
želja za letom javi se opet.

I dugo, dugo vožnja traje,
evo ga, evo, deseti krug,
danas je, djeco, očev novčanik,
priznati morate, vaš najbolji drug.

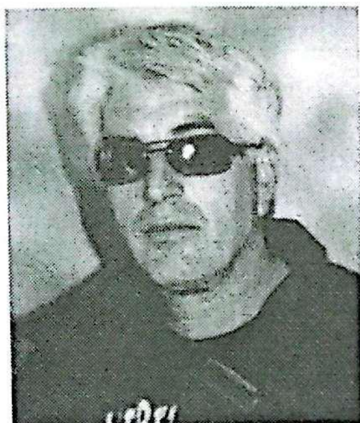

Satka Brkić

Satka Brkić živi i radi u Gračanici. Dosada je učestvovala na pet (5) kolektivnih izložbi. Član je KUD „Adem Alić" i BZK „Preporod" Gračanica. Priprema samostalnu izložbu.

SLIKA SATKE BRKIĆ – „ ZIMA“, tehnika: suhi pastel

Safet Begović (Hadžija)

Safet Begović je rođen i živi u Sokolu, općina Gračanica.

Piše poeziju i dosada je svoje pjesme objavljivao u časopisu „Avlija" i „Gračaničkom glasniku".

Na raspisanom književnom konkursu u povodu sto (100) godina „Preporoda", u martu 2003. godine, dobitnik je treće nagrade za pjesmu.

Član je BZK „Preporod" Gračanica i BZK „Preporod" Doboj Istok.

MOJ MUHUR

Mrak me muhurom mjerio, doživim sitne sate,
sebe sam mjesecu vjerio, sove me pogledom prate.

Igram na kartu životnu, dugo me slovu učili,
guraju u zonu samotnu, da bi mjesec dokučili.

Furaju lijepe godine, osjetim crticu svaku,
nije ni pola do stotine, nafaku titram po mraku.

Imam pogled savršen, danju drugačije gledam,
ciklus će biti savršen jutru noć kad predam.

Koračam mračnim stazama, onim što mnogi ne vole,
u nekim divnim fazama noći su krile đavole.

Ja u sebi nisam susreo ni duha ni vukodlaka,
nisam ni krv izjeo u toj masi sumraka.

Otvaram poglede očima onim što bježe iz tame,
u svojim poštenim noćima ne vidim nikakve drame.

Safet Begović (Hadžija)

BILA JE HEROJ

Odoh ja sine,
odoh ja.

Osjećam ruku
i taj pogled što me prati,
vi to znate,
vi to dobro osjećate.

Halali rekoh,
halalite sine.

Reče mi mati.

Bol ne može opisati,
taj me pogled i danas
prati.
Šta je život?
Teško je znati.

Bila si heroj,
volim te,
mati.

Safet Begović (Hadžija)

KRITIKA

Šta izlazi iz pakosti ove zime
sadašnjosti,
iz šuplje posti da premosti glad.

U sobe zlatne, one ratne memorije
promovišu,
oni pišu, al' uzdišu slamu vida,
iz stida se operiše čovjek mlad.

Siđeš u selo simbolike,
al' iz slika zamišljenim nikne
grad.
Je li to lice iz naličja
propjevalo iz sinteze,
nema veze,
shvatit ćemo
kad skupimo činjenice.

Naš vam je nekakav stav,
ma pustimo da spustimo
sami sebi.

Safet Begović (Hadžija)

NOĆ PRED BAJRAM

Iz zidova naše kuće
čujem dovu pradjedova i djedova,
zategnutost u havazu,
na obrazu stoji šaka moga babe.

Vezuju se one niti što postoje
vijekovima.
Od bajrama do Bajrama
moja mama prosljeđuje.
Nikad vrijeme nije stalo,
tiho zvoniš Jasinima, o mahalo.

Mirišeš po halvama i haljinama,
sa kašike pekmez sjaji,
to što traje zlata vrijedi,
ono gore, pred mjesecom,
zvijezda sjedi.

U pročelju toga vrta
mi smo kao ahmedija razastrta
širom neba.
Sutra će se kurban stavit
na siniju, za podjelu u tepsiju.
Naša tijela miris kriju
od sapuna.

Štale su se umirile,
i snahe bi izvirile,
da bi hizmet napravile
u tom danu kad tekbire
donosimo.

Safet Begović (Hadžija)

IDILA ZIME

Od cijelosti zacijela
avlija se zabijeljela.
Stigla radost u jedrima
čekanog broda,
što istresa bez adresa
sipak teret koji klija
i ne pita,
čiju baštu će u maštu
da unese.

Neobična zimska slika,
iz oblika pahuljica
lica puna rumenila.
Svoje kose vjetri nose
jednostavno kovitlace,
k'o bez face zemlja drijema.

Nigdje nema labudova,
to iz snova
leluja se živi oblak.

Ne primijetiš ni pup ni trn,
ni mrak više nije crn,
od zabave se naprave uspavanke,
nanižu se niti tanke
od mrazeva.

Nebo zijeva,
ne uspijeva ni da zaspi,

rijeka sanja
ispod granja poledice.

Sa stanice izvor šumi,
u zamjeni noćne straže
samo važe mrazove krede
što zalede sve poglede
na prirodu,
al' za zgodu djeci paše
da se maše
krilom zime po prtini,
da se sklizne stazom hira
i da snijegu vjetar svira
uspavanku.

Povučem liniju tanku
do tog ljeta.
I ne cvjeta uvijek cvijeće,
ni drveće ne behara,
al' je draga baba bijela
svemu što se na njoj kreće
i od sreće ne zna šta bi,
samo grabi, ide dalje.

Safet Begović (Hadžija)

SJEĆANJE

Nekad se ovdje behar bijelio
odmah za ranog proljeća,
bilo je stoljetnog drveća,
čuvalo se od bilvakta.

Voćke zrele, bašte bile
prelivene mirisom mednim,
mogla se sa stablom jednim
zima provesti,
dijete dovesti do svog hljeba
i potreba dosta riješiti.

Pticu u krošnji ne primijetiš,
sa stabla na stablo komotno
pređeš preko grane,
sa strane samo vidiš plavu,
komplet baštu,
ni u maštu ne vjeruješ.

Nikad drugih želja ne bi poželio,
a kamoli odselio iz ovog kraja,
kao da je sve sa neba palo
koliko je para pristizalo
u naše kuće za jednu jesen.

Pomiriš se sa vremenom
i zanesen samo sanjaš.

Safet Begović (Hadžija)

FURKA

Sa planine zalutala
lijepa kao isklesan kamen
uđe u grad dosta znamen,
znamen ljudske zajednice.

Njeno tijelo, njeno lice
za sitnice nije znalo.

Halo, bolan, alaj si kul,
stani malo, bil' se dalo da ukrotim
divlji duh u tvome umu
na tom drumu mog života.

Ta ljepota je izvor vreli, kad bi htjela samo stati
i probati gradski slatkiš,
da ne prospeš ljepljiv šećer
na pliš svoje tanke bluze,
ni suze ti neće pomoć.

Rascvati se, odvali se na displeju telefona,
kad te vide u mom društvu,
furka, vidi aviona doletio sa planine.

U pogledu skidaju te
dvogledom iz svoje mašte
u procrlju divlje bašte, nešto, kao one zvijeri,
baš po mjeri mnogih snova.

Budi nova šhina kraljica na mom tijelu tetovaža,
a ja vječna tvoja straža od šećera.

Safet Begović (hadžija)

KLIKA

Kliknu klika, horor slika,
ono naše od ispaše otet
vode, pjevaj rode izrastao
iz prirode.
To samove u hamove opet
prežu da ustežu, da zatežu
nabrzinu, nego stave u
krivinu, da vidiš sivo
i da krivo ti ne bude
kad izlude ono tvoje
malenkosti.
Od radosti rad odvoje,
ostanu osti da mogu
bosti u jednom danu
onu ranu otvorenu,
dok u jamu zatvorenu
ne ulaze, jer tamo
plaze vijave zime,
te im nije do rizika.
U ramu slika nije cijela
na dva dijela naskroz
druga vrsta jela.
A raja htjela od zabave
da naprave domovinu,
neka skine sve simbole
i ramove,
jer ljudi vole ruke gole
i noge vole i grudi
vole ljudi.
Ako treba samo hljeba
da se voli što u školi

naučimo,
mozgovi da ne iscure
kad maturu izručimo
ljudskom rodu u prirodu,
svom narodu za slobodu,
gram razuma da ubodu,
zar je stvarno humanitarnost svima draga?
Ma, tko vidi kad medvjed
igra tamo ispred tuđeg praga?

Fatima Selimović

Fatima Selimović, rođena Omerdić, živi u Gračanici. Pisanjem poezije bavi se još od osnovne škole. Dosada je učestvovala na mnogim kulturnim manifestacijama. Član je BZK „Preporod“ Gračanica i BZK „Preporod“ Doboj Istok. Svoje prve radove objavila je u zborniku radova „Šapat provincije“ i časopisu „Avlija“. Još uvijek piše i priprema svoju prvu zbirku pjesama.

Fatima Selimović

SJEĆANJE

Jednom kad sve nestane
a java postane nedokučiva,
ne dozvoli da sjećanje iščezne,
neka nam, barem, ono ostane.

Da, dokučili smo nebesku visinu,
mjesecu darovali tišinu,
zvijezdama krali sjaj,
sjeti se,
dokučili smo čarobni raj.

Fatima Selimović

DALA BIH TI SVE ŠTO IMAM

Tople boje zjenica,
zamak osjećanja,
bezbroj rasutih zvijezda,
dodire slatkih snova.

Dala bih ti valove samoće,
jednu tišinu,
svjetlost sunca,
mjesečevu prašinu.

Dala bih ti
rijeku bez kraja,
vrtlove raja
i milione uzdisaja.

Fatima Selimović

RECI DROGI, NE!

O, kakvi su to dani
kad živiš u toj tami,
koje to sunce grije
kad se stalno treseš i hladno ti je?

Pogledaj malo nebo plavo –
vidjet ćeš sunce koje se smiješi,
pogledaj ga barem malo,
ono će ti pomoći da ne griješiš.

Budi jak, izađi iz te tame
u kojoj lažno sunce vidiš,
skupi snagu, pogledaj,
nemoj da se stidiš.

Ne dozvoli da bude jača od tebe,
jer, sutra će ti biti sve teže i teže,
kad budeš izgubljen i kad izgubiš noć i dan
i kad ne budeš znao šta je java a šta san.

Ne budi lijen, trgni se,
ne budi slijep, probudi se,
hrabar budi,
ne daj da ti ona sudi,
jači budi od nje.

Reci, reci drogi, NE!
NE TREBAM TE!
ZABORAVI ME!

Fatima Selimović

NEDOSTAJETE MI

Sjećam se dobro, kao da je juče bilo,
kako bi nas majka stavljala u krilo,
blagim rukama mrseći nam kose,
krhkim tijelom grijala nam noge bose.

Svakog dana, bila s nama ili sama,
blagoslov od dragog Allaha, dž.š., tražila,
molitvom i nas je snažila,
kazivala nam kako da se zahvaljujemo
dragom Allahu dž.š.,
što smo i ona i mi živi,
nas troje golubića njenih milih.

Brzo prođoše ta vremena,
od golubice postadoh žena,
a golubići postadoše odrasli ljudi,
ni sanjati nisu mogli da će opaka sudba
tako brzo da im sudi.

Sudbina gorka i opaka bješe,
kad drugačija nije mogla biti, niste se morali tako rano
na drugi svijet preseliti.
I draga majka ode sa vama,
a ja, kao nekad golubica mala, bez jata svoga sam
ostala.

Svakoga dana suze lijem,
ne stidim se i ne krijem,
dragom Allahu, dž.š., vječno se molim,
moja duša boli, Fatihu vam predajem, mnogo mi
nedostajete.

Almir Baraković

Almir Baraković je rođen i živi u Rašljevi.
Bavi se pisanjem poezije, aforizama i slikanjem.
Do sada nije objavljivao svoje radove.

CRNI RADNICI

Uz dokone snove
bijelih dana prolazi vrijeme
crnih radnika.

Suncu uz rame,
tek poslije njega prestaju biti
ono što jesu.

U novi će dan,
i prije njega vidjeti sunce
nikada neće.

UZ NOVI MILENIJUM

Samo mozak
u ime svrhe
vodi ratove.

Samo jezik
u ime čovjeka
gubi pričajući.

Samo ljubav
u Božije ime
čini nas ljudima.

IRONIJA

Umorni
života
kretanjem.

Pogleda
jasnih
sretanjem.

Prolaze
snovi
šetanjem.

BIRTIJA

Nestaje glas u čaši,
izviruju zubi u osmijeh,
u oku sjaj i bijeda.

Vrijeme stalo u trenutak,
radost se prepire s razumom
i aplauz mašte opuštanju,
u po nekom pogledu u tačku,
po nekoj psovci u vazduh,
sa smiješkom ogledao se život.

Almir Baraković

PASJA ELEGIJA

Ja to pobijediti ne mogu.
Ja sam pas koji se stidi svojih zubi.

I onda trpim hajku i tjeranje
ljudi od sebe. Zbog stida
koji nema veze s onim što osjećam.

Moj rep nije podvijen,
stoji kao kormilo, koje me tjera iz mora
bez mojih zastava.

I plovim dalje zbog sebi sličnih.

Poneka lutalica ponekad naiđe,
izlajemo skupa sve svoje želje,
zavučeni negdje u tmini gustoj
da ne budimo druge iz oklopnih snova.

Ostavši opet sam,
kao pas spasilac bez posla,
otvorim burence okačeno o vratu
i zalijem misli koje niko ne shvata.

Utopim u piću svaki izraz,
svaku sliku stvorenu o životu,
stideći se srama onih
koji me shvatiti ne mogu,
otkrivajući usput da čovjek psa
zove najvjernijim prijateljem
samo zato što mu ne zna
uzvratiti isto.

Milena Šabić

Milena Šabić-Andrejić rođena je u Beloj Crkvi. Srednju školu za primijenjenu umjetnost završila je u Novom Sadu, grafičko-dizajnerski smjer. Godine 1968. dolazi u Gračanicu i zapošljava se kao modni kreator u „Fortuni“, zatim radi u štampariji kao grafički dizajner i kraći period kao nastavnik likovnog odgoja u osnovnoj školi.

Nakon dvadeset godina pauze, aktivno se bavi slikanjem i redovno izlaže na svim izložbama u okviru udruženja likovnih umjetnika Tuzle, čiji je član.

Pored mrtve prirode i pejzaža, glavni motivi na slikama su orijentalna ornamentika – arabeske.

„ARABESKA“ – SLIKA MILENE ŠABIĆ-ANDREJIĆ

Alma Čajić

Alma Čajić je rođena 10. 08. 1981. godine u Doboju. Osnovnu i srednju školu završila je u Gračanici. Studira na filozofskom fakultetu u Tuzli, odsjek pedagogija – psihologija. Piše poeziju i slika.

Alma Čajić

PROGONSTVO

Ja skinuh masku, a
ples se još završio nije.
I dalje plešu
te raspuštene spodobe
izvještačenim smijehom.
Podij
prizorom osakaćene sreće
čine
Iblisov glas slušajuć' ropski.
Sad u kutu stojim,
zagušljiv zrak udišem i
očima gledam čistim
nečist,
u jednu riječ sažetu:
Krah.
Čovječanstvo plače.
A, ja bez maske, ogrtača – gola,
golu misao mi kradu i progone,
jer nisam njima slična.
Iako smo svi isti,
smjesa od krvi
mesa,
bit ću mala, tren bijedni pred vama.
Ne griješite više,
pustite me,
izaći ću sama.

Alma Čajić

KAO RAZBOJNIK

Ti samo dođeš
s razbojnicima,
konjanicima,
da pogaziš bilje
koje stane nicati.

Ti samo dođeš,
prohujiš
i odeš.

Ti samo dođeš,
doneseš vjetar
što prethodi kiši
mojih sunčanih dana,
ti samo dođeš,
prohujiš
i odeš.

Ti, koji si oduvijek bio
samo tren moje stvarnosti,
spremaš se
da kreneš –
da bi ponovo došao.

Alma Čajić

SAVJEST

U grudima svojim nosim
grobove
ljubljenih,
što ih sahranismo žive.
Uzalud poslije čupamo
tragove.
Tragovi ostaju da nas
mijenjaju,
truju,
preobraze u zvijeri razjarene.
Grčevito vapeći za tuđim ramenom
postajemo žrtve slabosti.
Razum se pomuti,
tijelo zgriješi.
Potom iz dubine utrobe svoje
začujemo krike
onih koje pokopasmo žive,
ni dužne
ni krive.
Krivac je ponos
i vrijeme koje briše
i prostor,
što naizgled razdvojiše
nas i
one koje pokopasmo žive.

Alma Čajić

OPIJ ME

Opij me očima,
tamom u kojoj me
strah ne hvata.
Slaži me,
k'o što lažu nas zvijezde
kad utonu u san
napuštenog jezera.
Ruku mi pruži,
nagovori me na bijeg,
da ne gledam sjene
oko tebe,
ruke što te još uvijek
grle,
ljube,
žele.
Opij me
da zaboravim,
pod nogama ne osjetim
prazninu
između naših sastanaka,
čežnjo moja.

Alma Čajić

DIJETE

Potjera
već odavno za mnom tutnji.
Obuća od trčanja pocijepana,
odjeća izgužvana,
potrgana.
Ne znam ko ih po mene posla,
ni ko su,
osvrnuti se ne smijem,
suviše su mi blizu.
Trenutak moje slabosti očekuju,
da me prevare,
ugrabe,
tijelo moje da unakaze
mačem ljudske sudbine,
ovozemaljske zadaće.

Alma Čajić

NA PRAGU NEPOZNATOG

Ja mrtav sam a
još uvijek sam među vama.
Brojim minute koje me vode
putem od svjetlosti do mraka.
O meni mislite
svi vi koji me poznavaste više no ikad,
već me prebolijevate, o sebi misleći.
Misleći o njoj što drug mi postade
otkad ja postah i čuvar svake moje stope,
zraka
kojeg oči ne vide, ruke ne hvataju.
Tijela mog je čuvar
što ga sada nosite
Onaj od koje krhko posta.
Ja mrtav sam a umirao sam
ne samo sada već svakoga dana
danima
otkad svjetlo ugledah.
Ja mrtav sam, a
progovorit ću u ustima
nerođenih unuka.
Niko me se sjetiti neće,
niko neće znati da sam to ja.
Ja mrtav sam i
rastajemo se da bismo se sreli ponovo,
tamo gdje me nosite sada.
Dotada, neka smo moj drug i ja
Opomena vašem životu,
mislima, djelima.

Alma Čajić

VRIJEME JE

Dok disah,
ti si me budila,
s tobom sam živjela, a
nisam te poznavala.

Bila si mučenik i
oslobodof muka,
ruka ti je vodilja
ka mjestu gdje se skriva poruka,
tajna ljudskog bitisanja,
cijeli život si spora,
od daha bliža.

Brza si kad ti postane dosadna
sva ta zbrka
od ljudskih potreba,
jela,
pića,
rada,
sna.

Dok disah,
ti si me budila,
sada prekidaš krvi kolanja,
želiš da me uspavaš, umorna.

Hajrija Bećirović

Hajrija Bećirović je rođen i živi u Gračanici. Više od trideset godina piše poeziju. Nagrađivan je i zastupljen u antologijama: „Odsjaj vječne vatre“ i „Pjesnička riječ zavičaja“. Do sada je objavio zbirke pjesama: Vrijeme i nevrijeme, Suza kamena, Vremenom i srcem, Molitva bola, Demonski prah, Mladost nedosanjana, Slika života, Poruke iz tame i Čovjek iz susjedstva. Član je BZK „Preporod“ Gračanica.

Hajrija Bećirović .

IZVOR

Tvoj izvor počiva
čist
duboko u nama.

Ljepote izgubljene
mogle bi se povratiti još nekako
ako bi htjeli,
krajnje je vrijeme za to.

I rijeke su postale čudne,
kamenje bijelo obojile su u vodu
crnu,
a njihove nekad bistre vode
hrđom otrovane
boluju.

I gosti planina
što su se prije divili svemu
sada
začuđeno ćute,
kao da im nije žao
što crvene ruže zbog dima žute.

Još
samo tvoj izvor
počiva
čist
duboko u nama.

Hajrija Bećirović

MAJKA

Nekad sa nama bila,
sad zidovi čuvaju samoću.
Mukom si nas othranila,
nikad zaboravit neću,
djetinjstva više nema,
nisi išla po dalekom svijetu,
ćuti slika njena –
ne može utješit tužnog poetu,
Gomilaju se riječi sjećanja,
iz nutrine pojavio se nemir boli
do kraja pamćenja.
Vjerujem, kao ja niko ne može
da te voli,
da samo jednom možeš
da mi nježnom rukom
pomiluješ lice, čini mi se
da bih sretan bio.
Radosno bi kucalo mi srce,
molitvom prizivam što biti može,
da tuge nema bar.
Milostivi Bože
Džennet joj pokloni na dar.
Slušam ne priča tišina,
Fatihu proučim,
uzaludno gledam, neprovidna tmina,
do smrti moram da se mučim.

ZAMAGLJENJA

Danas dođe,
sa olujom putujući kroz kiše,
glava teška, obuzela strepnja,

U vlažnom prozoru otežano sunce
sporo umire,
što u gustim maglama oči traže,
kako riječ oluju da stiša
kad se magle stalno rađaju
i postaju sve jače?
Kako izbjeći naporan put
Večeras,
kad i mjesec plače?

Muhidin Bećirović

Muhidin Bećirović je rođen i živi u Gračanici. U pripremi je njegova prva zbirka pjesama, za koju se nadamo da će uskoro ugledati svjetlo dana. Član je BZK „Preporod“ Gračanica i dosada je nastupao na nekoliko književnih manifestacija.

„Mujdo“

Muhidin Bećirović

ČOVJEK I KUĆA KOJU RIJETKO KO POSJETI

U tvojoj bašti
obojen vazduh
plućnom maramicom
bilja i cvijeća.

A slavuj raspjevan
na suhoj grani,
i njišu se paučine niti
ispod čardaka grožđa.

Odvojen si od rijeke nemirne,
miru si sličniji.
Kad mjesec posjeti
tvoju tišinu,
ploveći iznad žutog cvijeća
i dozrelih grozdova.

A slavuj raspjevan
na suhoj grani,
i snivaš dugo
k'o u plavičastoj magli.

Muhidin Bećirović

PROBUĐENA

Odvagaj,
lomljiva je
kao zemlja crna,
kao komad hljeba.

Kad bude probuđena
među proljetnim travama,
održi njen ritam
u čast postojanja,
jer dalek je prizvuk mutne vode
kamenim dnima,
mrgodno je ranjeno nebo,
a mladosti njegovoj
označit smisao treba.

PRAŠINA PRAGA

Nježnost riječi
u mirišljavoj talasastoj poljani,
gdje san je daljina mira,
jer, ključni vrtlog
svakodnevno se ubrzava.

U jutru će možda
da se odrazi
preslikano sjećanje
u prašini praga.

Muhidin Bećirović

BOEM

Vjekovna usamljenost
među policama sa knjigama,
gdje ruka tamna
čuva rubom noćnog vira.

Njegova je slika prelistana,
mogli smo ga prepoznati
po hodu poetičnom,
neslućen grč na usnama.

Kome treba zvuk oštrih dodira
kad čeka ritam tajnog srca?

EZAN

Početak je puta vremenu istine,
slušan od djetinjstva
k'o poziv časni za spas
u varljivom životu.

Sjeti se pradavnih riječi
onih koji ga prvi oglasiše
u vrijeme teško,
vrijedilo je trpit
udarce po ranama nevinim.

Opstadoše ti glasovi
vječna snaga,
koja ispuni
korijenje drveća, bilja,
krvotok ljudi životinja
njihov je svjedok.

Zar nije dovoljno
o trajanju razmišljat?
A nama određeni treptaji.

Damir Nukić

Rođen 05. 11. 1985. godine u Tuzli. Završio je matematičku gimnaziju u Gračanici. Piše poeziju od prvog razreda gimnazije. Do sada nije objavljivao. Član je BZK „Preporod“ Gračanica.

Damir Nukić

PRVA BEZ NASLOVA

Jutros, 13. novembra, objesio se čovjek!
Nešto mi ga nije bilo žao,
valjda zato što ga nisam ni poznavao.
Čuj, čovjek ubio samog sebe – ustvari, opet
je čovjek ubio čovjeka,
sa razlogom ili bez razloga, on je ubica!
I to me više ne interesuje...

Juče, 12. novembra, ubila se jedna baba,
moja susjetkinja sa gornjeg sprata.
Fina... prijatna baba –
Bacila se sa vrha zgrade – našli joj mrtva
sina u korpi za otpatke u gradskom parku.

11. novembra umro čiča, vlasnik jednog dućana
u čaršiji – poznavao sam ga... već ostario...

10. novembra rodio se jedan novi život!

***

A sada mi stvarno nije jasno... I to me brine...
Da l' je odlazak tako prost kao i sam dolazak.

Damir Nukić

ROB

Ti si me ubila i ne znajući za to.
Šta ja tu mogu?
Išla si prema meni sa velikom armijom,
i po svaku cijenu htjela si da me osvojiš
(mada je moja tvrđava samo primitivna koliba
i ništa više).

Pao sam bez borbe...predao se.
Moja su koljena bila okrvavljena,
uzalud klečeći pred tobom,
da me poštediš.
A ti si me osvojila.
Postao sam tvoj rob, ovisnik,
postao sam gluh za sve riječi
koje nisu potekle iz tvojih usta...
Postao sam sretan rob... a u tamnici.

Sva moja sreća stala je u jednu čašu vode
koju si mi dva puta sedmično donosila...
pjevajući... svojim ispucalim usnama.

Nisam patio –
uvijek sam birao najljepše kamenčiće iz šljunka
na podu tamnice,
koristeći svaku nit svjetla, koje bi dolazilo
onda kada i vi odlazite...
Probirući kamenčić... po kamenčić... kamenčić,
umro sam, a ne znajući za to...

ISPOViJED ZA POČETAK

Ne, nemoj me tako nježno gledati
dok prolazim ispred tebe,
izgubljen poput mrava,
kao u nekom drugom carstvu.
A ja ne mogu biti takav...
Svijet očito nije isti kakvog ga ti
zamišljaš ispod očnih kapaka.
Tvoj pogled me boli, i tada ja
u potpunosti ne razumijem sebe.

Znaš, nije lahko živjeti kada ti srce postane vjetar
i samo bez veze hlupa
kao da ranije ništa nije bilo.
A sva historija koja bijaše u srcu
bijaše samo laž, il' ode na pogrešnu stranu.

A srce, ono ostane... kao tvrđava bez vojnika,
ustvari, čuva je samo jedan mrav,
a armija pred ulazom čeka zapovijed...

Damir Nukić

SHVATI

Mali mrav ne shvata ništa –
zašto ima srce, zašto ljubav boli,
ima tu crvenu maramu
kojom zatvara oči… i pjeva,
i pjeva o ljubavi,
dok se iz daljine čuje glas:
„Ovdje se ne pjeva o ljubavi, budalo,
o ljubavi se ovdje ne pjeva!“

Mali mrav ne razumije ništa,
on čita pjesmu sa crvene marame
zamisliti se ne mogu ljepše,
kao slava lijepe.

Mali mrav ne razumije,
prezir je jedno, a ljubav drugo.
Njemu je čitav život u sjenci
jednog imena.

Damir Nukić

PJESMA SA POSVETOM

(pjesma je posvećena majkama Srebrenice)

Sa obale mora, posmatram sunce
kako mre...
Razljevena krv, dopire...
dopire do samog mene.
Posljednji krici se čuju... sve je gotovo.
Ono polahko samo vehne.

Sada je tišina i
sve je crno,
krv je crna,
pola je crna svijeta.
A majka čeka samo jedno,
ponovni krik pijetla.

Damir Nukić

NEPOZNATI JEZIK

Ne piše mi se uzalud više
ni o kralju violina,
ni o trenucima te blijede sreće,
jer izgubio sam sada sve,
suza je sad za mene obična kap kiše.

Ne piše mi se o ruži više
niti o malome mravu,
ni o prekrasnoj slijepoj rijeci, koju bih ti poklonio,
ja sam kao posljednji list pao sa drveta,
a pod njim ih ima gomilama.

Ti očito ne poznaješ jezik stihova,
bar ne sad,
bar ne ovdje,
bar ne dok se vraćam kući,
šutajući to dosadno lišće.

Damir Nukić

ZA (nju) SVIJEĆU

Dok ja i ti šetamo ulicama
ovog, našeg, grada i
slušamo... i slušamo vjetar
kako svira granama lipa,
pusti glavu na moje rame,
da uživamo u noći.

I dok se volimo, kroz ove slijepe ulice,
ti ne govoriš, ništa, samo slušaj
samo slušaj i čuti ćeš istinu,
istinu ljubavi.

Ti si nakit za moju noć, znaš li to,
svijeća koja stoji pokraj puta, uz živicu,
i čeka mene da je podignem,
a opasnim plamenom goriš.

***

Dok je govorio tako
jedan mladić, ostali su ga slušali,
a ona mu je samo ugasila svijeću.

TU USRED POLJA

I dok sjedim u ovom mračnom polju
okovan strahom, okovan mržnjom,
čemu mogu da se nadam
kada su moje riječi
mirne i beznačajne
kao lokva okružena vatrom
koja ne može da pobjegne,
koja samo mre...

Oči ovdje nisu potrebne
da se vidi rađanje zvijezda.
Uši ovdje nisu potrebne
da bi se čuli zvuci violina.
Usta ovdje nisu potrebna,
a svi su opet slijepi, gluhi i nijemi.

***

Ovo nije zemlja kaktusa
a ni zemlja šupljih ljudi.
Ovo ne pripada kraljevstvu snova,
jer tamo su oči, tamo je sunce,
a ovdje je vjetar, ovdje je mrak.

Damir Nukić

MALI MRAV

Ljubavi moja, ne govori ništa,
pusti taj kamen da padne u ćutanje,
kamen a ne srce – riječ a ne ljubav.

Ja ne znam šta je to ljubav, al' mislim da je rijeka.
Snažna... rijeka, tmurna, nepripitomljena, tvrdoglava,
strpljiva do neke mjere, dok je smatraš granicom.
Korisna, al' nepouzdana.
Kada si uz nju ne vidiš je, a kad...
Svejedno to je samo misao.

***

Ti, koja kucaš na moju sljepoočnicu, kao sahat,
Ako ti ne dišeš, gušim se, ako te ne vidim...
Ah, oprosti mi!
Oprosti mi što ti na ovaj način kažem...
da te volim.

Ja znam da tvoje oči nisu u tvoj svijet
ubrojale mene... (il' možda griješim).
Tvoje lice je zvjezdana noć mog života.
Ah, oprosti mi!

Znaš – ja nisam ni princ ni kralj,
niti sam to trebao biti, naprotiv,
ja sam samo jedan mali mrav
(mali mrav koji vas Voli, Kraljice).

Damir Nukić

TI TEČEŠ TAKO ŠTO UMIREŠ

Ti tečeš kroz ova crna polja,
svaku noć si gledala zvijezde,
sada je nebo tmurno,
a nije to noćna mora.

Ti tečeš i pojiš žitna polja,
kao srebro ti si čista... bila
žrtva si postala začas,
ne, nisi ti kriva.

Krivudavo tečeš, zaobilaziš tugu,
barke zlatnog lišća ti nosiš,
a sada samo po koju crnu ružu,
ne, ne gledaj, i ja sam tu.

Ptice ti uvijek prave društvo,
i ja sam negdje tu sa tobom,
otkrit ću ti veliku tajnu, rijeko,
gorak je zov zemlje.

Bahrija Mehanović

Bahrija Mehanović rođena je 14.12.1981. godine u Gračanici. Po zanimanju je konfekcionar tekstila i radi u „Olimpu“. Već dvije godine piše poeziju i do sada nije objavljivala svoje pjesme. Član je BZK „Preporod“ Gračanica.

Bahrija Mehanović

SREBRENICA

Srebrenico, grade moj,
zašto samo ostade
u sjećanju mom,
zašto prokleti rat
oduze meni sve,
pa i one moje najljepše sne.

Srebrenico, mali grade moj,
u tebi sam ostavio
trag života svog,
koji mi vraća
uspomene moje,
a tako su tužne,
jer izgubih najdraže svoje.

Na koju god ja stranu krenem,
ja vidim tebe
u gradovima drugim,
u tebi je starina ona
koja mi ne dozvoljava
da te izgubim.

Iako sam mali bio,
nedjela sam vidio,
proživio mnogo toga,
strahova i bola.

Rat mi uzeo mnogo toga
pa i ono najvažnije, oca moga,
čovjeka kojem sam se divio
i koga sam najviše volio.

Iz oka mi uvijek suza krene,
svjestan sam da više nije pored mene,
to je strah koji se javi,
jer ga vidim u snovima, a ne na javi.

Srebrenico, voljeni grade moj,
nadam se da ću provesti u tebi
ostatak života svog,
jer tamo su ljudi koje volim,
iako mnogi nisu živi,
živi su u mislima mojim.

Bože dragi, zašto je moralo
to da se desi?
Zašto, kada smo mogli
biti sretni?
Sada polahko smirujem
unutarnji duh svoj,
jer ne želim više osjetiti bol.

Srebrenico, voljeni grade moj,
ti ćeš ostati u očima
naroda bezbroj.
Ti si bila dika
pradjedova mojih,
zbog toga te, Srebrenico,
volim.

Velikim ću slovima napisati
ono što se desilo.
Nikada se nikom ne ponovilo,
a isto tako i ne zaboravilo.

Bahrija Mehanović

GOSPODARU MOJ

Gospodaru moj, Jedini si na ovom svijetu
koji stvaraš i rastvaraš,
zbog toga se u Tebe uzdam
i jedino Tebe obožavam.

Na koju god se stranu okrenem,
ja Tvoje ime spomenem,
Allaha poštujem svog
On je Jedini Stvoritelj srca mog.

Stavio Si me u iskušenja mnoga,
a moja je želja bila
da budem jedino Tvoj sluga.

Jedino se Tebi molim
i svaku Tvoju dužnost volim,
Ti mi daješ toliku moć,
Jedini, za svaku pomoć.

Ja vjerujem i znadem,
slušam jedino srce svoje, Allah će mi pomoći,
jer, On je krojač sudbine moje.

Gospodaru moj,
Tebi se jedino klanjam, na sedždu padam
i Tvojoj se pomoći nadam.

Muslimanka sam i dušom i tijelom,
zbog toga, hvala Allahu što sam Njegovo djelo.
(posvećeno Aidi)

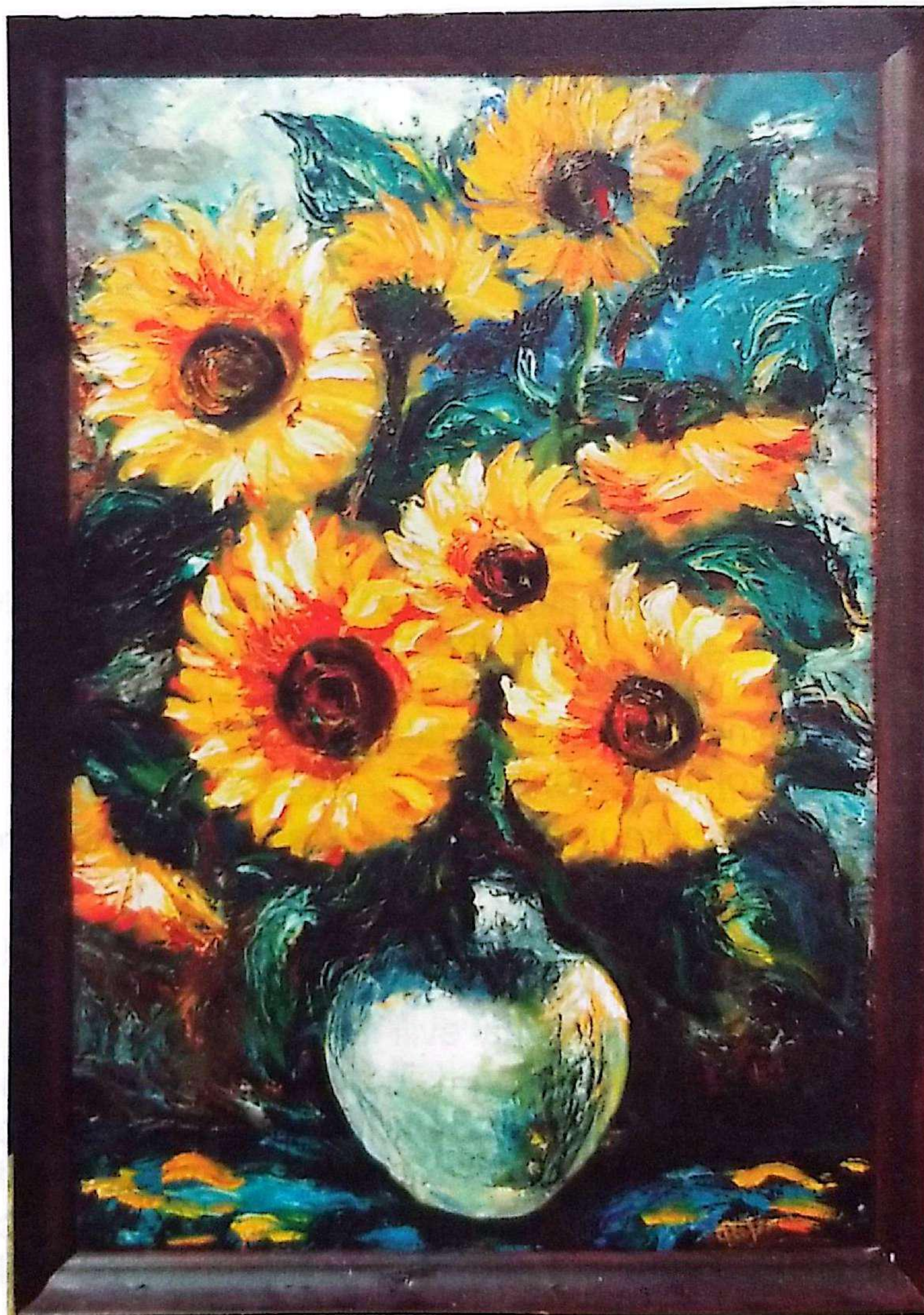

Refka Čajić

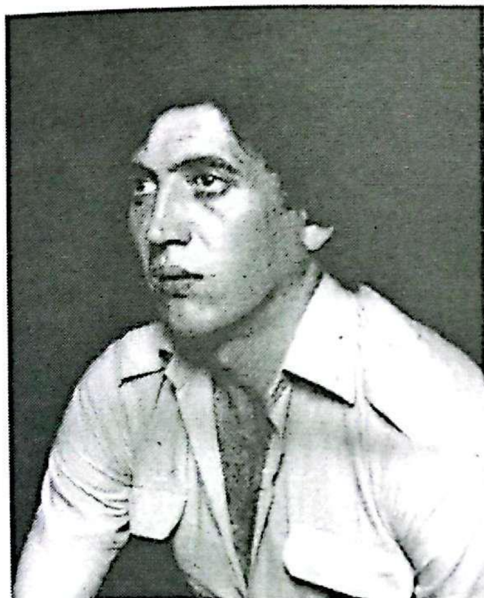
Rođena je i živi u Gračanici. Slikanjem se bavi gotovo cijeli život. Tehnika slikanja: ulje na platnu, tempera, akril, akvarel i sl. Dosada je imala dvadeset i dvije kolektivne i četiri samostalne izložbe slika. Izlagala je u Njemačkoj, u Hamburgu.

Bavi se slikanjem svile i kreacijama odjevnih predmeta.

Do sada je održala jednu, a u pripremi je i druga modna revija. Imala je edukaciju na slikama više od dvije godine. Edukacija i rad na svili tri mjeseca (Donatella Michelon). Zamjenik je predsjednika BZK „Preporod" Gračanica, aktivan član BZK „Preporod" Doboj Istok, KUD „Adem Alić" i „Osmijeh". Njena slika „Avlija", tehnika ulje na platnu, na naslovnoj je strani trećeg broja časopisa „Avlija", u izdanju BZK „Preporod", općinsko društvo Gračanica.

Slika Refke Čajić – „Suncokret“, tehnika: ulje na platnu

Mirza Dedić

Mirza Dedić je rođen i živi u Miričini, općina Gračanica.

Piše poeziju više od dvadeset godina. Svoje radove je objavljivao u više časopisa i zbornika radova. Više puta je nagrađivan. Dosada je objavio tri samostalne zbirke pjesama: „Raskopčana djevojka“, „U inat nama“ i „Kamenovanje ptice“.

Član je BZK „Preporod“ Gračanica.

Mirza Dedić

MODRA SOBA

Opet ta soba
guta me, vara,
u sobi ptica
promrzla, gladna,
krilima lupa,
hoće na vrata.
Sve nešto mislim,
možda je majka
ušla da vidi
nije li mlada
došla već jednom,
čim je tu kahva.
Milujem pticu,
otvaram vrata,
u sebi velim:
»Idi ti, stara,
ova što spava
nije to mlada.«
I ptica ode
ohladi kahva,
napolju sniježi,
pomalo pada,
u brezu gledam, tišina vlada,
šta mi je noćas
pa budan sanjam?

Mirza Dedić

JUTARNJA KAHVA

Ta naša kahva
i vrelo podne,
pa ono leda
sa malo votke.
Sve je to ništa
dok zvona zvone.
Vidim tu ženu,
u maglu tone,
haljinu nosi,
čudne je boje.
Ratnike sanjam
uz divlje konje,
siluju, psuju,
iza njih more –
kad opet ona
na dnu sobe.
Kroz prozor gleda
jagoda polje
a pred njom kahva
sa malo votke,
nazdravlja jutru,
mene ne zove.

Mirza Dedić

SVILENI JASTUCI

Svileni jastuci
Iz duše vire,
Djevojka plava
Na njima diše.
U meni pelene
Na dijete mire.
Jabuke tvoje
Pomalo kise.

Mirza Dedić

PRIVIJANJE DUGE

Privijam dugu
Dok gazim polje.
Kupujem brašno
Za divlje konje.
Umire breza,
Gladim joj kore,
da mi je samo
do moje sobe.

Mirza Dedić

U POZADINI

Stopala vruća
u ruci duga,
umorno velim –
ma biće kruha.
Djevojka snena
u bronzi kupa
neko mladunče,
valjda od vuka.
Kuršumi svijetle
i dijete muca,
prelamam sjenu,
hvata me muka,
zar da je nemam
ni ovog jutra?

Mirza Dedić

TUGA

Bacam sa dlana
jesen i jutra,
gledam u sobu –
plavuša mrtva.
Preko nje sjena,
na sjeni ruža,
sa njenih lati
vuče se suza.

SAN

Usne ti sanjam
na mrvi kruha,
sva si mi nekako
vlažna i posna,
pomislim na tren –
ISTA SI BOSNA.

TUGA

Bacam sa dlana
jesen i jutra,
gledam u sobu –
plavuša mrtva.
Preko nje sjena,
na sjeni ruža,
sa njenih lati
vuče se suza.

SAN

Usne ti sanjam
na mrvi kruha,
sva si mi nekako
vlažna i posna,
pomislim na tren –
ISTA SI BOSNA.

PORUKA

Pocijepaj jutro,
previj me, bona,
pristavi kahvu
na svoja prsa,
ako preživim,
doći ću sutra.

SANJAM

Sanjam, sve sama
čista organska hemija.
Kalupim prošlost,
hvatam svjetlost u bijegu.
Velika voda nadolazi,
zatvaram vrata istini,
hoću da putujem –
ne da mi se.
Majku ti sanjam,
Onako, sa bremenom
upliće kosu,
miješa je sa sjemenom.
Čovjeka sanjam,
pali vatru kremenom,
u krilu mu curica,
igra se sa vremenom.

Sabit Mumić

Sabit Mumić je rođen u Križevicima kod Zvornika.

Živi i radi u Gračanici. Piše poeziju, a radovi su muobjavljivani u zajedničkim zbornicima i časopisima.

Član je BZK „Preporod“ Gračanica.

NE KRIVI NIKOG

Ne farbaj više
vrijeme obojeno,
više ne pričaj
nikom
da me voliš.
Ne soli više
ranu posoljenu,
više ne pričaj
ni sebi
o meni.
Nikog ne pitaj
za krizu našu,
za tužno lice
današnjice.
Ne krivi nikog
za grijehe svoje,
pritoke brze
ponornice.
Nikog ne pitaj
za kaput moj,
i lijevi džep
unutrašnji.
Ne krivi nikog
što si u njemu,
i što ne bijeli
dan sutrašnji.

Sabit Mumić

VISOSTI VAŠOJ

Vi sa visine,
čujete li, možda,
eho što vlada
kotlinom
sarajevskom.
Vi sa visine,
čujete li, možda,
vapaj
iz praznih utroba
u zemlji plodnoj,
odgojen tugom
bijedničkom?
Vi sa visine,
čujete li, možda,
krik lešinara domaćih
što nebom pehlivane,
čekajući žrtve
na tlu vlastitom?
Vi sa visine,
čujete li, možda,
bar škripu vrata
sa radnih mjesta,
nastalu rukom
radničkom?
Visosti vašoj
Govorim,
visoki predstavniče.

01. 05. 2004.

STOJIM ZALEĐEN

Stojim, zaleđen
perfektom
protkanim gelerima vrelim.
Stojim, zaleđen
spoznajom pustom
da čovjek
čovjeka mrzi
zbog vjere druge
i rodnog lista.
Stojim, zaleđen
potrebom ljudskom
za znakom raspoznavanja
na odorama crnim
u danima zrelim.
Stojim, zaleđen
istinom gorkom,
a boja krvi
svih ljudi svijeta
uvijek je ista.
Stojim, zaleđen…

Zijad Topić

Zijad Topić je rođen u Gračanici, gdje živi i radi.

Piše poeziju i prozu za širi krug čitalaca. Dosada nije objavljivao svoje radove. U pripremi za štampu su mu romani: „Treptaj usamljenog srca“ i „Bolna suza“. Učestvovao je na književnim manifestacijama BZK „Preporod“ Gračanica, čiji je član. Neki radovi su mu emitovani na Radio Gračanici.

NOĆNA POSJETA

Bajram šerif mubarek olsun
neka ti je, moj dragi gostu,
što mi noćas u goste dođe.

Tvoja me posjeta noćas
srećnim čini u plavetnilu nebeskom,
iz daleka došla si ovdje
da mi Bajram čestitaš.

Trljam oči suzne,
vjerovat im ne mogu
da blještav sjaj vide
jedne žene koja mirno spava
svoj vječni san.

Zijad Topić

PUTOKAZ KROZ ŽIVOT

Putovao sam putevima raznim,
susretao mnoge ljude –
stare, mlade i zanesene.

Svakoga od njih ja upitah:
»Gdje je putokaz pravi,
što nas vodi
kroz ovaj život sumorni?«

Neki rekoše sneno i zaneseno:
»Snađi se, brate, sam u svojoj tami.«
Oni mlađi, s osmijehom na licu
rekoše smjelo i zaneseno:
»Novac i lijepe žene,
to ti je putokaz pravi.«

Kad me umor savlada,
padoh na zelenu travu.
negdje oko pola noći bijaše
u san mi sjajni meleci dođoše,
iz njih svjetlost sjaji,
kao da je sunčan dan.

U rukama zlatan drže Kur'an
iz njega još jača
i ljepša svjetlost bije,
puna nekog života i sreće.
A meleci mi razdragano,
Veselo, uglas rekoše:

„Ovo je, brate, putokaz jedini pravi
što te kroz život vodi,
zato ga čuvaj i proučavaj,
a on će kroz milost svoju
pravi put da ti pokaže!“

To rekoše i nestaše
isto kako su i došli,
a ja se iz sna prenuh,
sav srećan u tijelu svom,
što spoznadoh putokaz jedini i
pravi.

Sad ga učim i proučavam
svake noći
srca punog sreće,
radujući se svakom novom danu,
što se s radošću rađa
svakog rosnog jutra.

Zijad Topić

VJEČNI ŽIVOT

Putovala kroz život smjelo,
voljela nesebično srcem svim,
širokim grudima život ispijala,
svemu sreću i ljubav poklanjala.

Sad mirno spava,
pokrivena tamom bez sjaja,
ostala je da lebdi nježno
u zraku života našeg.

Ponekad, u praskozorje noći,
suza bola krene
niz kamene obraze tuge.
Dok me bol u grudima guši,
nadolaze sjećanja sama
na jednu lijepu ljubav
u sunčanim, sretnim danima.

Ostala je da živi vječno,
voljena srcem svim
jednog dječaka bez sna,
tražeći je u nebeskom sjaju.

Noći očajanja nijemo prolaze,
okružene sjetom
minulih dana
što ostaše u praskozorju jutra,
gubeći se u svojoj tami.

Nekad je život bio
miris rosnog cvijeća,
umiven jutarnjom rosom,
sad je oličenje tužno.
Crna, teška bolest
odvede je u tamu bez kraja.
Sad stoji mermerni kamen
iznad sna i jave,
u dubinama svog očaja
pitajući se sneno –
gdje nesta ljubav njena?

Da li to starost moja
zove meleke u pomoć
za onom
što osta da leži u tami,
pokrivena crnim velom,
dubokog, mirnog, blaženog
ali vječnog sna?

Zijad Topić

TAMNE OČI
(Hajriji Bećiroviću)

Pustite neka mu sunce grane
iz plavog mora,
neka obasja zidine stare
ovog usnulog grada.

Sanja morske dubine,
u njoj svjetlosti mnogo,
dok sa sjetom u duši
tone u mrak svog očaja,
a duša sumorno pati.

Svjetlosti nema više,
sunce ne sija kao prije,
dok isto kao i nekad
grije umorno staro tijelo,
dok mu u duši haos stvara,
budeći stara sjećanja.

Još ponekad u svom snu
vidi drage uspomene,
sjajne svjetlosti
iz minulih dana,
kad mu je sunce žarko
darivalo svoj sjaj
u ovim tamnim očima.

Fikret Ahmetbašić

Fikret Ahmetbašić rođen je 09. 04. 1957. godine Džakulama, opština Gračanica. Dosada je objavio tri samostalne knjige, a zastupljen je i u mnogim zbornicima i časopisima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj.

Pored književnog rada, bavi se i etnološkim istraživanjima i novinarstvom i sarađuje sa više uglednih listova i radio-stanica. U pripremi mu je i četvrta knjiga, pod naslovom „Uloge kratkotrajnih krugova".

PLAVA RUŽA

Kad Bog je odlučio da postojim,
i plavu ružu odluči mi dati,
al' šta vrijedi, kada nisam
znao ružom upravljati.

Ništio sam njene lati,
polahko ih iskidao,
na kraju mi samo stablo
s trnovima preostalo.

Dar čuvati nisam znao,
nemam prava da se žalim,
na ogoljelo stablo
lati više ne mogu da stavim.

Danas, svjestan propuštenog,
plave ruže mnogo mi je žao,
Bože, kad si odlučio da postojim
zašto mi nisi i razum dao?

MOJ JELEČE

Moj jeleče od mušeme,
srmom ću te ukrasiti
i prošiti ibrišimom,
pa te onda odnijeti
svom ašiku u čaršiju,
u odaje na čardaku.

Atlija ću biti sama,
sa cekerom o ramenu,
džadom ću u akšam poći
i, bezbeli, naći ću ga,
na šiltetu, u odaji,
sladak eglen s njim da vodim.

On ugursus znam da nije,
a bunjika ni ja nisam,
već, mašalah, lijepa cura
što mu vjerna želi biti,
zato ću te, moj jeleče,
samo njemu pokloniti.

RADI CVIJETA

Prošlost,
stisnuta tamom, ćuti,
usnulu ručicu
tuđeg naslijeđa drži.

Ne vraćaj film,
ne trasiraj stazu,
nevina usnula ručica
mora procvati.

Prošlost,
samoća,
patnja,
usnula ručica...

Sudbina se slijedi,
želje često
ostaju želje.

STARA KLUPA

U parku stoji
stari kesten,
sam, žalosno,
pod njim
stara klupa,
na njoj inicijali,
svjedoci prošlosti.

Nagnut nad njih
šetam proljećima,
danas, u poznu jesen,
kvasim ih suzama.

BIĆU TU

Prijatelj drag
želim ti biti,
ako poželiš više,
pristaću.

Ako ti neko
zarobi srce,
hoću da me voliš,
ja obećavam.

Ako nekad,
ne dao Bog,
nesreća stigne te neka,
računaj na mene.

Ne brini,
sama ne možeš ostati,
ako te svi napuste,
ja biću tu.

Fikret Ahmetbašić

KORAK U AMBIS

Nit sam mogao,
nit sam htio,
niti mogu,
niti hoću,
niti ću ikad.

Koračaću
do sudbine,
za korijenom
baš me briga,
kad mi razum
nije htio
ukazati
na potrebe.

Pred očima magla gušća,
glava sve je zemlji bliže,
još je samo
malo soka,
pa ne vrijedi
imat želja.

Kao što sam
i živio,
neka bude
i na kraju,
kada odem,
biće lijepo,
niko neće
tugovati.

Ismet Suljić

Ismet Suljić je rođen i živi u Klokotnici, općina Doboj Istok. Piše poeziju, tekstove za muziku, ilahije, pripovijetke i drame. Godine 1999. objavio je svoju prvu zbirku pjesama „Buđenje", a svoju drugu, nešto obimniju zbirku „Od izvora pa do ušća", 2002. godine, u izdanju BZK „Preporod", općinsko društvo Gračanica. Predsjednik je BZK „Preporod", općinsko društvo Doboj Istok. Radovi (poezija, drama, pripovijetka) objavljivani su mu u zborniku radova „Šapat provincije" i časopisu „Avlija". Na raspisanom književnom konkursu za pjesmu u povodu stogodišnjice „Preporoda", u martu, 2003. godine, dobitnik je plakete i druge nagrade za pjesmu „Na brdu kamenih spavača". Njegova prva knjiga proze „Očeva kletva" spremna je da ugleda svjetlo dana, kao i treća mu po redu zbirka pjesama, naravno, ukoliko mu to budu dozvoljavale finansijske prilike.

Ismet Suljić

BIJEG U SLOBODU

Nedjelja.
Oktobar devetnaesti,
godina, dvije hiljade treća.
Stadoše kazaljke života.
Vrijeme stade!
Sunce zađe,
ptice ne poje.
Utihnu i žubor rijeka,
a vjetar zamuknu u krošnjama drveća.
Samo još kiša lije.
To nebo plače, žali,
što srce, k'o Bosna veliko,
presta da bije.

„Rahmet mu duši",
prošaputa „čovjek u bijelom"
očiju suznih,
zamagljenih
poput sarajevske kotline
u rane jutarnje sate.

I toga oktobarskog dana,
samo na heftu prije ramazana,
duša šehida, inšallah,
na istinu Gospodaru ode.
Ostade prazno tijelo,
ostadoše ramazani,
iftari,
teravije,
džuma-namazi,
lijepi bajramski dani.

Ostadoše „Mladi muslimani“,
ostade tuga i praznina,
svjetlost i istina.
Ostade i amanet:
“Bosnu od Une do Drine,
od Save do mora
da bude ezani
i crkve zvona.”

Zamuknu zveket lanaca i sindžira
u zidinama „Foče“ i „Zenice“.
Spusti se zavjesa na „Sarajevski proces“.
Napaćena, nurom obasjana duša,
napokon, pronađe mira.

Srijeda,
dvadeset drugi oktobar.
Dan dženaze.
Kiša još pljušti, lije.
O, kišo, stani!
Nebo, ne plači!
Povorci tužnih, ožalošćenih,
na putu ka mezarju „Kovači“
lica ne kvasi.
Kvase ih suze,
boli ih istina,
ljuti su na neminovnost,
skrhani bolom i tugom.
Žale za velikim čovjekom,
za bratom, gazijom,
za ocem Bošnjaka,
za prijateljem i drugom.

U tupom bolu i nemoćnosti
uzdišu, pate i liju suze,
jer državnika,
mirotvorca,
demokratu,
učitelja,
Bosanca,
Evropljanina muslimana,
istočnjaka i zapadnjaka
studena ruka smrti uze.
A kiša i dalje lije.
Natapa ahmedije
imama, što oko kabura čuče
i dovu za dovom uče,
da duša rahmetlije
smiraj kod Gospodara nađe.
Blatnjava zemlja, suza za suzom,
uzdasi nijemi, sve duži, jači,
okolo leže nijemi svjedoci,
bijeli, kameni spavači.

O, plači nebo!
Zadrhti zemljo!
Jecaj, ranjena Bosno!
Tecite suze ponosa i tuge!
Pjevaj senilna Evropo!
Spavaj razjedinjeni „Istoku",
„orlušina" nad tvojim snom bdije!
Likuj „napredni Zapadu",
zveckaj oružjem, „izmami" poštovanje
poniženih, gladnih, potlačenih,
ogradi im zrak i vodu.
Aljo je, rahmet mu duši,
"pobjegao u slobodu".

Ismet Suljić

NOĆ NA OBALI RIJEKE

Noć je.
Na obali rijeke sami smo nas dvoje.
Gledamo, kako usamljeni jahač u zlatnoj dolami
jezdi noćnim nebom.
Nebeska prostranstva i znatiželja
neodoljivo ga mame,
dok milioni zvijezda, u kosmos bačenih,
nijemo se dive i zavide
tom jahaču,
samotnjaku,
lutalici,
kralju noći,
na, Bogom mu datoj moći
da luta nebeskim svodom
i otkriva tajne kosmosa.

A on,
ta nasmijana skitnica,
čije zlaćane zrake po zemlji razasute,
provlačeći se kroz grane visokih topola
nježno nam miluju srećom ozarena lica,
ulivajući nam čarobnu milinu neku,
kao da misli nam čita.
Osjećam to,
dok sve jače stišćeš ruke moje.
Bacismo pogled u rijeku,
što tiho jezdi svom utočištu.
Bezbojna površina njena
sada je posrebrenjena.

Uzdah mi se ote:
»O, Bože, ljepote!«
U bistroj dubini njenoj
kupaju se vrbe i topole.
Baš, u tom trenu
jedna svjetiljka sa neba krenu.
Šapućeš: „Eno je pada“,
i poput lijane privijaš se uz mene.
Tepaš mi: „Kasno je, idemo sada.“
Ustajemo,
a ona čarobna milina još mi kola kroz vene,
dok te ljubim strasno, najstrasnije,
mrseći ti duge pletenice
mjesečinom obasjane.

Koračamo zagrljeni,
dok nas je ispraćalo nasmijano lice
lutalice, kralja noći.
Izdižeš se na prste i šapućeš mi tiho:
„U idući petak opet ćemo doći.“

Ismet Suljić

NEMOĆ RIJEČI

Noć je. Slušam rominjanje rodne ljetne kiše, što poput lijepe uspavljujuće ilahije, namijenjene evladu, dok sve ravnomjernije diše, uljuljkano u toplom, sigurnosti punom gnijezdu, što krilo majčino se zove, dopire kroz širom otvoren prozor moje ispovjedaonice, ne-propraćeno strahom obojenom, prijetećom jekom nebesa, ni jezivim palacanjem jezika vatrene otrovnice.

Gasim radio, ne dosaslušavši ponoćnu radiodramu. Pogled bacam u gluhu noćnu tamu, remećenu jedino radosnicama, od milošte rasplakanih nebesa, naprežući prozore svoje duše, da ugledaju... tko zna što...

Ni daška vjetra... „Pluća planete", plaho poput srne, bezglasno uživaju opijena nektarom sa „kevsera", plašeći se da i jednim nečujnim titrajem lista ne prekinu to omamljujuće, to uspavljujuće šaputanje, tu, „Onog iznad Arša" blagodat, u vidu mehlema žednoj, ispucaloj tori.

Na stolu vidim pepeljaru opušaka punu, razbacane listove hartije, olovku i „Drinu". Plamičak, što ga kandilo daje, jenjava, ponovo raste... gori... neprimijetno se povijajući pod naletom, ni čim izazvane promahe. „Piši! Idi! Izbaci iz sebe... inspiracija, kulminacija... Zar ne ćutiš? Idi... Oskrnavi tu nevinu hartije bjelinu. Ona žudi. Čeka, baš k'o nevjesta mladoženju, noć uoči đerdeka. Evo... zori. Skoro će i prvi horozovi... Idi", ćutim, kako mi ono drugo „ja" govori.

„Dobro... evo, idem... Hoću... Moram... ali...šta? Šta reći? Šta pisati? Šta dodati? Šta... savršenstvu?

Neuk sam. Tako mali. Praška sam. Nema riječi. Nema rime.

Tko može? Tko smije? Sve... Sve je rečeno... Savršeno... Veličanstveno. Božanstveno. To... to se ćuti... Osjeća... Preda... Uživa. Tko bi se usudio skrnaviti tu blagodat, to savršenstvo, tu Jednoću?. Tko slično može, osim Tebe Jedini, Svemogući Bože!?"

Ismet Suljić

UVEHNULA RUŽA

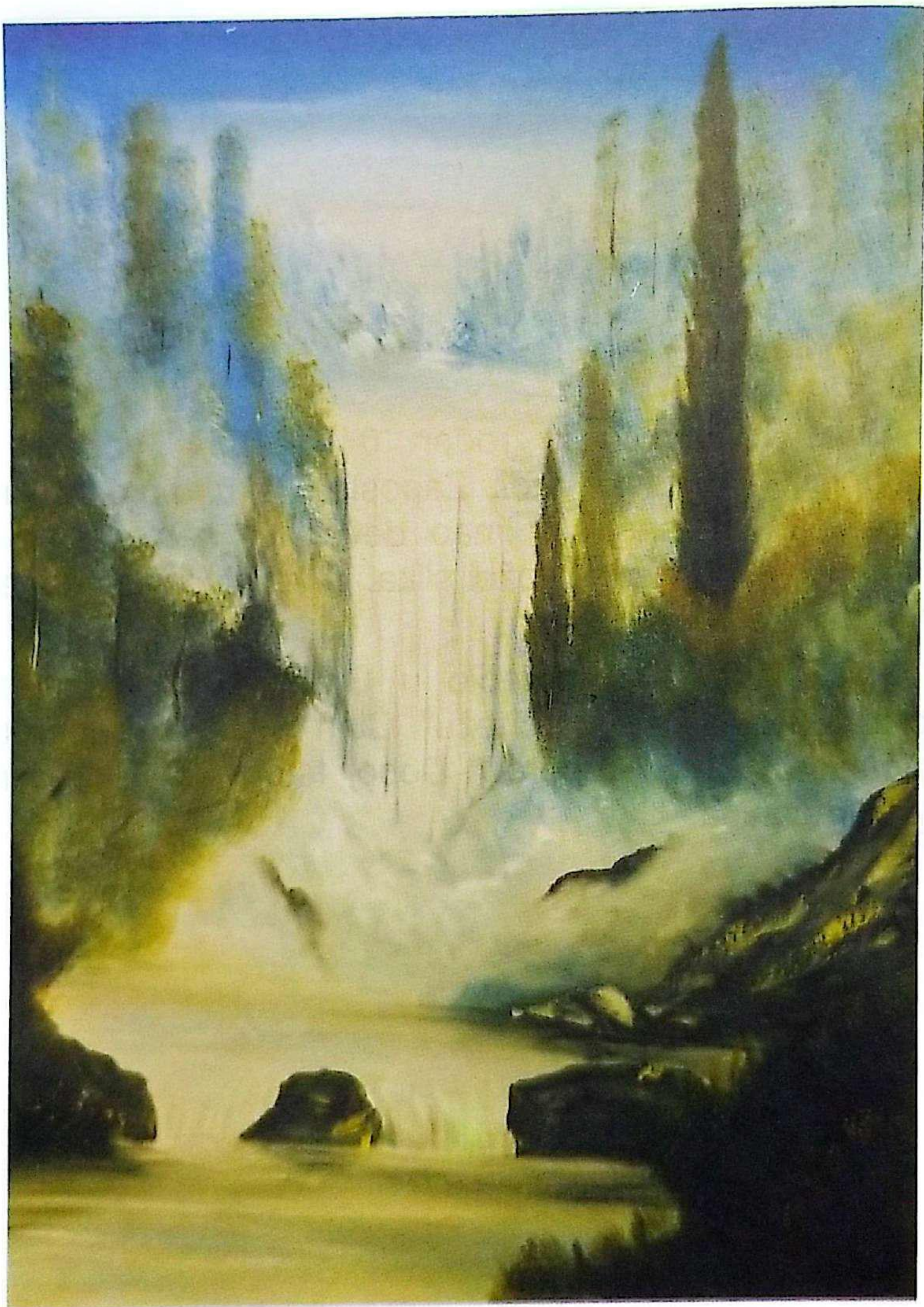
Evo me, stigoh na mezar ti, mila,
koraka teška, klecavih koljena,
zelena trava tvoju mladost skrila,
uvehnula ružo, i ne poljubljena.
Milujem nježno taj nišan bijeli,
tvrd, hladan, bešćutan, na kome piše
da u cvijetu mladosti ti vječno odseli
na ahiret, neću mirisat te više.
Šapućem Fatihu, jer nemam havaza,
usne mi drhte zgrčene, nijeme,
gle, zarasla je i uzana staza,
oh, kako bez tebe sporo teče vrijeme.
Srce se steglo, a suza ga peče
dok na koljenima skrhan, evo, čučim,
bez tebe mrzim dan, jutro i veče,
kako bez tebe živjet da naučim?
O, ružo svehla, a tek procvjetala
o, sudbo moja okrutna, prokleta,
kratko si cvala, kratko mirisala,
ostah, k'o pčela bez voljenog cvijeta.
A tako silno živjet si željela,
snivala snove, maštala o sreći,
uzmi me, Bože, spoji naša tijela,
čemu život, želim tu pokraj nje leći.
Povjetarac šapuće, šume trešnje grane,
maj je, kažu mjesec ljubavi i cvijeća,
sunce zašlo, neće više da mi grane,
uvehla je ruža, sa njom moja sreća.

Enes Imamović

Enes Imamović je rođen 04.01.1964. godine u Gračanici, gdje živi i radi. Zaposlen je u d.o.o. „Grin" Gračanica. Dosada je imao devet (9) samostalnih i deset (10) kolektivnih izložbi slika. Slikarstvom se počeo baviti daleke 1984. godine.

Prvu izložbu je priredio u Gračanici, sa temom: „Portreti u olovci i pero-crtežu". Član je BZK „Preporod" Gračanica, BZK „Preporod" Doboj Istok i KUD „Adem Alić" Gračanica.

Slika Enesa Imamovića – „Vodopad“, ulje na platnu

PROZA

Milena Mujić

Milena Mujić je rođena 07.03.1945. godine u Sremskoj Mitrovici, gdje je pohađala srednju školu, ekonomski smjer.

Od najranijih školskih dana učestvovala je sa svojim pjesmama na svim školskim manifestacijama i prilikom obilježavanja državnih praznika.

U Gračanici živi od 1964. godine. Domaćica je i majka dvoje odrasle djece. Kao aktivni književni stvaralac, počela se pojavljivati još 1992. godine na talasima Radio Gračanice.

Piše poeziju, prozu, eseje i reportaže, što je ostalo zabilježeno. Svojim radovima zastupljena je u „Šapatu provincije“ i časopisu „Avlija“. Nastavlja sa pisanjem i za „Gračaničke novine“.

Milena Mujić

STAZE

Jutarnja svježina natjera Mariju da ogrne lagani džemper, iako je znala da će za sat vremena biti suvišan. I zaista, dok je krava mirno pasla rosnu travu, i sunce se pomoli.

Njegova toplina je godila. Marija je gledala kako se velike kapi rose, krupne kao biseri, brzo tope i nestaju sa bujnih

zelenih listova repe.

Bijele i crvene šare na njenoj kravi i mala njuška činile su je lijepom pa je Marije prema njoj bila posebno blaga. Kad htjede dugim i hrapavim jezikom zagristi lišće repe, ona je blago pucnu prutem, tek da je odvrati i navede je na gustu zelenu travu.

Marija je koristila svaki trenutak da pročita što više iz knjige koja joj je bila stalni drug.

Sunce je grijalo jače i ona ostavi džemper na direk koji je služio za vezivanje krave.

Pošto je ustala dosta rano, ona ostavi knjigu i spusti se na hladnu travu, koja je sad godila.

Širom otvorenih očiju gledala je plavo vedro nebo sa tek ponekim oblačkom, koji se brzo rasplinjavao u neke neobične oblike.

Uhvati je laki dremež dok je krava, pušući, brzo žvakala bujnu travu, žureći dok nije zavladala podnevna žega. Marija se ispravi i sjede, grickajući vlat trave.

Gledala je u stazu koja je vodila u sve okolne njive. Na stazi ugleda dobro poznatu priliku muškarca koji je brzim, sitnim koracima, prilazio sve bliže.

Marija je dobro poznavala tog nevisokog, ljepuškastog momka. Bio je par godina stariji od nje.

Odavno je napustio školu, da bi kao jedinac preuzeo brigu o velikom imanju.

Znao je lijepo svirati harmoniku, iako je bio samouk. Često je volio svirati uvečer pred kućom. Neke djevojke i mladež je razdragano igrala i pjevala kao da ih sutra ne čeka težak posao na njivama.

Bile su to romantične večeri pune ljubavi, uzdaha, šaputanja. Dragan dođe do Marije i reče:

– Dobro jutro djevojčice, jesi li napasla kravu?

– Jesam, skoro ću kući.

Ona je kao začarana gledala dva reda bijelih zubi, doduše malo nepravilnog oblika u donjoj vilici, no, činilo joj se da su to najljepši zubi koje je ikada vidjela.

Ispod šešira malog oboda, kicoški nakrivljenog na desnu

stranu, virio je čuperak kovrdžave zlataste kose.

Marija uze svoj džemper i krenu vukući konopac. Krava rado pođe za njom.

– Kuda žuriš curice, da još malo popričamo.

– O čemu ćemo ja i ti pričati, ti ne voliš o školi a ja ne volim o njivama pričati.

– O ljubavi, brate, to je najljepše.

– Ne znam ja o tome ništa.

– A zar nisi iz tih knjiga naučila?

– Pa, to je drugačije.

– Moglo bi nam biti lijepo, samo ako hoćeš.

Nju obli rumen i ona skrenu pogled ustranu gledajući u travu gdje su zrikavci neumorno izvodili svoju jednoličnu pjesmu.

Srce joj poče ubrzano lupati i tanka košuljica joj postade tijesna.

Mlade jedre grudi su nemirno podrhtavale i ona se upinjala da to malo smiri, ali uzalud, drhtanje je bivalo sve jače.

On iskusnim okom zrelog muškarca to opazi i ispod gustih i lijepo izvijenih obrva dva sjajna oka bljesnuše opasnim sjajem, a Mariju od tog pogleda prođoše ledeni žmarci.

Ona u tom pogledu pročita vječitu želju muškarca, te ona i nehotice grubo cimnu konopac i žurno krenu.

Dragan je gledao za njom i doviknu:

– Ne boj se, neću ti ništa, znam da ti je otac opasan, samo da znaš, volio bih da mi budeš cura!

– Imaš ti starijih cura, šta ću ti ja?!

– Eto, dopadaš mi se.

Ona odmahnu rukom i brzim koracima krenu, jer se bojala da će ih neko vidjeti pa reći ocu, a onda bi bilo – beri kožu na šiljak.

Ubrzo je bila kod kuće.

Sveza kravu u štalu i sa pumpe natoči kofu hladne vode, koju ova iskapi.

Bila je gladna i jedva je čekala da jede. Majka stavi jelo na stol. Jele su ćuteći.

Majka prva progovori:

– Je l' prošao koji momak, kćeri?

– Niko nije prošao odgovori Marija malo osorno, istovremeno se plašeći da majka ne primijeti njenu laž.

– Pamet u glavu, dijete, nemoj da se igraš vatrom, sto puta sam ti rekla. Nemoj da šta otac čuje, bilo bi belaja, dobro znaš šta ti sljeduje.

– Marija protrnu pri pomisli na očevu prgavu narav i na kaznu koja bi uslijedila. Pošto su bili dosta konzervativni, dobila bi za kaznu pritvor u kući, nema čitanja, nema izlazaka sa drugarica-

ma, a ni batine nisu bile isključene.

Ona se rastuži i zamalo ne zaplaka, pa ne dovrši jelo i stade pospremati po kući.

Pred očima su joj igrale slike lijepog momka i kratki razgovor sa njim.

Znala je da će se on oženiti djevojkom koja će voditi brigu o tom velikom domaćinstvu i uz to donijeti veliki miraz. Ipak joj je godilo da ima tako lijepog i vragolastog, uvijek veselog momka.

Njena mašta je išla tako daleko da je zamišljala kako je on ljubi, kao u filmovima koje je gledala krišom od oca i brata jer su oni u tom pogledu bili vrlo nazadni.

Smatrali su da su samo filmovi o Tarzanu i kaubojski dobri.

Noćnu tišinu je remetio kreket žaba iz obližnjeg savskog rukavca, koji je djelovao uspavljujuće.

Marija sklopi oči. Laki dremež je opuštao grč u njenim umornim nogama. Iz prvog sna probudi je svirka harmonike i pjesma. Ona sva protrnu, a srce joj poskoči i dođe do pod grlo te ona pomisli da će je ugušiti.

Lako skoči iz kreveta i pogleda kroz prozor, ne mičući zavjesu.

Preko puta, pred komšijinom avlijom, sjedile su djevojke na klupi, veselo se kikoćući dok je Dragan svirao i pjevao:

„Kosio sam sijeno dole pokraj Save i ljubio jedne oči plave." Drhtala je kao u groznici. Bila je sigurna da on to njoj pjeva. Obuze je neka milina i ona nemoćno sjede na krevet. Ubrzo začu očev ljutit glas:

– Budaletina, u ovo doba svira, otac ga njegov, sutra ću ja njemu očitati!

– One ga beštije namamile – prozbori mati. Marija se zavuče pod lagani pokrivač, ali je drhtavica nije napuštala.

Slušajući svirku i pjesmu zapita samu sebe da li je to što osjeća ljubav, i što se od nje toliko trese.

***

Godine su prolazile, a Marija je svakog ljeta, u vrijeme godišnjeg odmora, dolazila sa mužem i djecom svojim roditeljima. Njen muž parkira „fiću" pod veliku krošnjatu kajsiju, koja je pružala debelu hladovinu. Poslije radosnih pozdrava, pila se kafa na velikoj verandi i pričalo o svemu i svačemu: zdravlju, poslu, novcu, o članovima velike porodice.

Otac i majka su naizmjenično ljubili unučiće koje nisu često viđali kao ostalu unučad koji žive blizu njih.

Zbog Marijine udaje daleko od njih svi su dugo žalili, ali su vremenom navikli pa je to sve rjeđe u razgovoru pominjano. Utjeha im je bila što je našla dobrog i poštenog čovjeka, iako je bio druge vjere. On se sa svoje strane trudio, mada je to teško išlo, da se uklopi u to veselo društvo, uvijek spremno na pjesmu, priče i šalu. Edo je bio šutljiv i namrgođen, i to je njenoj porodici jako smetalo.

Ni Mariji nije bilo lako, jer su svi njeni bili otvoreni, iskreni i neopterećeni nacionalnom pripadnošću te nikad nije dolazilo do prepirki i svaki njihov susret je bio prava radost i uživanje. Svi do jednog su bili mišljenja da je važniji karakter i poštenje nego busanje u prsa i isprazni razgovori o svojim vjerskim ubjeđenjima.

Marijina majka i snaha su spremile bogat ručak kao i uvijek, jer su imali svega u izobilju.

Radili su, ali su i imali. Nikada nisu oskudijevali ni u čemu. Voljeli su dobru i bogatu hranu, ali su i morali, jer su radili teške poslove, a za to je trebalo dosta snage. Otac reče:

– Hajde da se jede, djeca su mi gladna.

Sjedoše za veliki stol i ubrzo kašike počeše jednolično zveckanje. Jeli su ćuteći, a Marija slučajno pogleda prema kapiji. Ugleda muškarca tako debeljuškastog da joj je ličio na pivsko burence. Ona poznade Dragana. Pošto dođe blizu stola, ustanovi da je od prošlog ljeta dobio još koji kilogram. Od nakadašnjeg ljepotana ostale su samo vesele i uvijek nasmijane oči i dva niza lijepih bijelih zubi. On im pruži ruku za pozdrav i poželi prijatan ručak i potom skoro ushićeno reče:

– Vidi, vidi ko je došao djedu, došli Bosanci! E, vala, gazda Branko, imaš lijepu unučad a i zetu ti nije mane.

– Tako je – reče njen otac – sva su moja djeca dobra i pametna i ja sam vrlo zadovoljan njima. Zahvalan sam Bogu i sudbini na svemu, ali, hajde ručaj sa nama.

– Ne mogu, fala ti, malo prije sam sa Anom ručao, već, treba mi tvoja kosačica, pa ako može sutra?

– Može, može, kako da ne – odgovori mu Branko.

Marija je krišom gledala njegov veliki trbuh i pitala se kako je dozvolio da mu pretjerana debljina deformiše nevisoki stas. Njen suprug je bio tek blago popunjen, a i ona je sama bila punija nego što je trebalo i često se ljutila na samu, sebe jer nije mogla da obuzda svoj apetit. Ono čega se Marija stidjela, bilo je njeno siromaštvo. Ona je svaki razgovor u tom pravcu vješto izbjegavala. U sebi je strašno patila, ali njena tvrdoglavost je bila velika i ona ni za živu glavu nije htjela priznati da je sama kriva za život koji je izabrala. Na odlasku, Dragan ih pozva da dođu u njegov kafić na kafu. Nije bilo daleko, pa oni predveče pod ruku odšetaše. Ana ih radosno dočeka i ubrzo su pili njih dvojica pivo, djeca sokove a žene kafu. Ana nije bila lijepa, ali je bila dobrodušna žena. Navikla na njegovo šeretsko ponašanje, pa joj nije smetalo ni kad on Mariju upita.

– Pa što, Maro, ti ostavi mene, znaš da mi je i sad krivo, a svaka čast tvom Edi, dobar je čovjek, što jest, jest. Jesi li se ikad pokajala što ode daleko, reci iskreno, bogati?

– Dosad nisam – odgovori ona kratko. Nije bilo te sile koja bi nju natjerala da prizna grešku. Zatim mudro reče:

– Takva je sudbina, šta tebi fali sa Anom?!

– Ne fali ništa, vala.

Pri tom se smijao glasno, tako da su prolaznici i rijetki gosti radoznalo gledali.

Marija je znala da se on smije više od muke, jer su svi znali da on nije Anu volio strastvenom ljubavlju, ali je bilo kasno. Točak vremena je neumitno išao naprijed. On gutljajem piva zatomi uzdah koji ostade u grudima. Marija i Edo se zahvališe i odoše. Dragan je gledao za njima i doviknuo:

– Dođite opet!

U tami sobe, Edo joj grubim glasom reče:

– Ako si se pokajala, ti ostani, a ja odoh!

Kajala se, ne kajala, sad je kasno za nove početke. Živjela je, a kao da nije, tek da se broji među žive. Nije bila sobom zadovoljna i dvije vrele suze se skotrljaše na jastuk Ona se uštinu do bola, da ne bi glasno zajecala.

Dođe rat i svom silinom protutnja i sve stvari dobiše drugu dimenziju i vrijednost. Ona sa strahom uvidje da je život krenuo sasvim drugim tokom.

Sve se događalo mimo njene volje. Bila je stalno ljuta, jer nije mogla ništa promijeniti.

Svi sukobi i nevolje su ostavile dubok trag u njenoj duši i jedno jedino pitanje je stalno rovilo po njenoj glavi: Zar je uzalud živjela kad ne pripada nigdje?

Od jednih otpisana, od drugih neprihvaćena.

Brinula je za djecu koja će jednog dana shvatiti kakvu su grešku njihovi roditelji napravili.

Još tokom rata su doživjeli neprijatna iskustva i strah od budućeg života im je zaposjeo mlada i neiskusna srca. Često se pitaju, gdje pripadaju.

A odgovor niko ne zna.

I sve dok je mladost igrala svoju igru, pameti je bilo malo, a kad ona dođe, mladost je već ustupila mjesto nečemu mnogo manje privlačnom...

Milena Mujić

ZRNO GRAŠKA

Kroz svjež jutarnji vazduh probiše se prvi zraci sunca i nebo postade svijetlo i jasno. U gustim krošnjama drveća još od rane zore ptice su pozdravljale novi dan. Njihovo umilno čavrljanje je uvijek pravi melem za umorno tijelo i dušu.

A tu, blizu šume, na brijegu, zelenile su se male obrađene njivice. Zbog čestih kiša, sve je cvjetalo i bujalo. Hatidža bosih nogu zađe u redove zelenog graška, da nabere za ručak. Mahune su bile jedre, a zrna krupna i sočna. Ona je sa uživanjem brala u staru korpu od pletenog vrbovog pruća koja je još dobro služila za branje povrća. Berući tako mahune, misli su joj nemirno lutale, misleći šta sve danas treba uraditi. Mislila je gdje su joj suprug i sin, hoće li dočekati još jednu noć, jer rat je, a kad oružje, govori ničiji život nije siguran.

Ona mahinalnim pokretom podiže lozu graška da ubere mahune i istog trena protrnu. Sklupčana zmija mirno je ležala, čekajući da je prvi topli sunčani zraci ugriju, jer ovako polumrtva, hladna, nije se mogla pokrenuti. Hatidža uze motičicu koja joj je uvijek nadohvat ruke te sa dva-tri udarca ubi tog šarenog gmizavca i baci ga daleko u travu.

Iako su ovakvi susreti bili česti, nelagoda i jeza su bili uvijek prisutni. Hatidža zatim požuri da izvadi mladog krompira sve žureći, jer to sve treba uraditi rano, dok nije počela pucnjava. Tih ratnih dana život je uvijek visio o tankoj niti i kada se dočekivao novi dan, uvijek je

postojalo neizgovoreno pitanje – da li ću i ovaj dan preživjeti? Napuni korpu i zaključi da je dosta pa krenu strmom stazom do šupe. Otuda izvadi stare krpe te ih izdera u uske pantljike pa poče privezivati paradajz, koji je već bio dobro izrastao. Jutarnji mir počeše remetiti meci koji su zviždali, a ona, navikla na njihovu svakodnevnu pjesmu, dovrši vezivanje paradajza. Malo zatim sporadična pucnjava se pretvori u pravu rafalnu i ona bi svjesna da je vrag odnio šalu te se pognute glave sakri za vikendicu. Zaboravila je ubaciti motiku u šupu, kao da je motika važnija od života, i ona htjede da to uradi. Međutim zvižduk granate sledi joj krv u žilama i jedino što je uspjela uraditi bilo je pokrivanje rukama glave i skupiti se uza zid vikendice.

Kada se tresak stišao, Hatidža je kose pune maltera i usta prašine prestravljeno gledala kako dvije rupe u zidu zjape, a mlade kajsije, koje su već rađale, pale posječene kao sjekirom.

Čudila se kako je živa i neozlijeđena. Brzo je zgrabila korpu i krenula uskom stazom što dalje od ovog jezivog prizora. Sunce je već nemilosrdno peklo pa joj se znoj slijevao niz vrat, ali je ona samo ubrzavala korak, da se dočepa sigurnijeg mjesta i da iziđe iz vidokruga onih koji pucaju. Žureći, proklinjala je zlotvore koji započeše ovaj suludi rat i sve tako idući mislila kako bi ih sve do jednog pobila, kao zmiju, bez milosti i kajanja.

– Nije bila kriva nizašta, kao i mnogi ljudi ove napaćene zemlje. A kao za inat zlim ljudima, priroda je širila svoje moćne ruke i pružala svu ljepotu. Pokraj staze deblo trešnje je širilo veliku krošnju sa zrelim crvenim trešnjama. Ona ne odoli i lako se pope u sam vrh, gdje su trešnje bile najzrelije i najslađe. Brala je trešnje i poneku ubacila sebi u suha, usta jer je bila gladna, a i sunce je već bilo visoko. Siđe sa trešnje i

sjede u debeli hlad, da ispuši jednu cigaretu koju je čuvala, te sa zadovoljstvom poče otpuhivati dimove, slušajući cvrčke koji su neumorno izvodili svoju muziku u visokoj zelenoj travi.

Dobro se odmorila i krenula prečicom, utabanim stazama, ne obazirući se na umor i žuljeve dobivene stalnim pješačenjem. Došla je kući i naložila vatru, jer struje nije bilo već dugo, dugo, ali se ručak morao spremiti. Hladnom vodom je povratila snagu i svježinu.

U smiraj dana, uz tanku kafu i smotanu cigaretu, njen muž Ćazim reče: – Pa rodio, znači, grašak i krompir, vrijednice moja!

Rodio, Ćazo, hvala Bogu, još samo da ne puca, eh, što bi to bilo! – odgovori ona i duboko uzdahnu.

Crvena sunčeva kugla se spusti za horizont i prođe još jedan ratni dan.

DESILO SE NA JURJEV

Lijepa, prispjela za udaju Ciganka zamišljeno gleda u iščupanu glavicu crvenog luka. Sa čuđenjem gleda u najviše izraslo pero od luka.

– Šta to gledaš kćeri moja?

– Gledam, mamo, u svoju sudbinu od luka. Jučer iza podne podrezala sam glavicu luka jednako sva pera, a jedno je izraslo. A zaboravila sam kojem sam peru koje ime dala, kiša je saprala končiće.

– Ma, šta ti to pričaš?

– Mama, zar danas nije Đurđevdan?

– Jeste, kćeri! Al' što iščupa luk?

– E, pa što onda pitaš? Rekla si mi, a čula sam i od nane da se uoči Đurđevdana ili Jurjeva podreže luk, na svako pero nadije po jedno ime od momka za kojeg cura misli da će se udati, zabilježi različitim krpicama ili koncem druge boje. Ono pero koje izraste do ujutro, za tog momka će se cura udati.

– Pa, koji ti je izrastao?

– Ne znam, mislim da je nepoznati.

– Bilhajr, i to bilo zlo ne bilo. Nek je hajirli, pa koji je da je. hajd sad zapali vatru od vrbovih grančica, pa vidi na koju će stranu dim da krene, sa te strane će ti doći prosac. Onda uzmi vez pa vezi. Ako ti se konac zapetlja, nećeš se udat ove godine, ako odrežeš kratak konac, kratka će biti ljubav, a dug konac, ljubav na duge staze.

Iako bi se moglo protumačiti i drugačije. Dug konac, da ćeš ga još čekati, a kratak, da ćeš se brzo udati. Ma, sve su to samo gatke, ali ako si jutros rano ustala, kuću žarom pomela, okupala se sa travama, vrbom i žarom prije izlaska sunca, onda može biti i istina. Meni je sve pogodilo, ko kad nisam ni imala drugog momka sa svojih 14 godina.

– Bože nahajr! Šta god bilo, zlo ne bilo, što god se dogodilo. Al' ja mati, ne znam šta mi je.

– Znaš se okupat. Stara je izreka: »Nema ljeta bez Đurđeva ljuta.« Obuci novu čistu haljinu, nek momci vide da si stasala. Hodi, popij ovu kafu, da vidim šta ti fildžan govori.

Iz grudi mlade Ciganke ote se uzdah:

– Eh, šta će mi reći! De vidi, draga mati, al' me boli glava, ima li tu lijeka?

– Ima, okupaj se, voda liječi sve i skida vrućicu. Raspleti svoje lijepe kose, nek bol nose. Evo ti u šoljici konj, brzina. Nešto će ti se lijepo desiti brzo. Evo i komšija Durmiš doš'o, ide pored njega.

– Delva, Delva, komšija Durmiš, moja Delva je umrla.

– Šta joj bi da iščupa luk.

Nisveta Emina Kantardžić

NI
RIJEČI
ODGOVORA

Ništa ne remeti tišinu i blagost jesenjeg popodneva. Ni dašak vjetra da nadleti prazninu mira. I kad bi naišao taj ćuh, pao bi u prazninu kao kamen u bezdan. Bez zvuka i traga.

Sunce zlati sliku krajolika. Drveće kao vez, kao goblenska slika. Trava je suha već i tek njoj čujnim sustajem prima otpali list. Samo je još hadžibeg, modroplav i ljubičast, nestvarno i buktavo živ.

Prelijepa je, a ipak nevesela slika. Bijelo kamenje, svjedoci o neizbježnosti kraja na svakom putu. Svi će se ovdje naći. Redoslijed zna On. Kabur je najveća izvjesnost o kojoj znamo.

Uz kamenu oznaku, kleči Hana. Šuška u travkama kao ptica. Laktom joj oslonjena desna ruka na koljeno, tespiha. Bešumno pomiče usne. Pogled joj upija bjelinu kamena. U duši joj samoća i dubok mir tuge, kao san. I traje ta slika, kao da na mezarju nema živoga stvora.

Nekamo se, oslanjajući se suhom rukom o nišan, Hana pridiže i lagahna, kao sjena, krenu prema izlazu. Na putu, ispod mezarja, sustiže je baba Anđa.

– Išla si sinu, hanuma Hano? - upita.

– Jah. Išla sam. Danas mu je rođendan. Danas bi napunio dvadeset dvije godine – reče Hana i držeći tespih na prsima, a pogled ponad mezarja, zašuti.

– Sudbina, Hano moja – nakon dvadesetak koraka reče baba Anđa.

Na te riječi Hana se lecnu. Nešto se u Hani trže. Čuj, sudbina! Kako to baba Anđa shvata, razmišljaše, a naglas reče:

– Ama, ne znam, baba Anđo! Jeste, bio je rat. Poginuše i moj muž Mehmed, i moj djever Mustafa, i moj petnaesto-godišnji sin Hasan... I mnogi drugi. Znaš,sudbina je ono što daje Stvoritelj svega. Ali, njihove smrti nisu od Dragog i Svemoćnog Allaha! Nisu, baba Anđo! Nisu sigurno! Njih je ubilo ljudsko zlo! A oni, nisu zlo nikome činili! A Allah nije zlo i zlo ne čini.

– Sve je to od Boga... – reče baba Anđa, ali sad kao s malo snebivanja.

– Nije, baba Anđo! Nije, Dragog mi Boga! Od Boga je samo Dobrota! Zlo je od ljudi i prokletog šejtana u njima!

– Ali, ko će znati u kome je vrag?! – upita baba Anđa.

– Svugdje gdje je zlo! Tako i znam: njihove smrti, smrti mojih najmilijih, kao i mnogih drugih, nisu sudbina. Sudbina je dobrota Božijega davanja čovjeku i svemu što živi! Zlo je od prokletog šejtana.

– Koga šejtan obuzme, taj je vezu sa Stvoriteljem svega izgubio. Taj pravi nered u ovosvjetskom životu. Taj čini zlo.

Prvi put u dugim godinama njihova poznanstva, baba Anđa se zagleda duboko u oči Hana hanume. U njenim vedro-plavim očima iskri snaga vjere i razuma. Snaga Istine.

Baba Anđa ušuti.

Nije imala ni riječ odgovora.

Hana nije više imala potrebu išta reći.

Šutke su silazile u grad.

Predvečerje je produžavalo njihove sjene.

Ismet Suljić

FEREDŽA

(monolog)

(Pedesetogodišnji Mehaga budi se u memljivoj tamnici »Foče«, gdje je zatočen već devet mjeseci. Nakon još jedne u nizu, gotovo svakodnevnih „obrada“ isljednika, osjeća da je došao kraj i da će uskoro preseliti na ahiret. Jutro je. Mjesec april, hiljadu devetstotina pedeset i prve godine.)

„Bismillahir Rahmani Rahim. Ooooj! Boliii! Uh, uh, uh! Moji bubrezi, nalet hin bilo. Subhanallah. Ja--Rabi... disat... disat mi neda. Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu. Uhuuu! Svaki damar, svaka kost me boli. Raspada se, haman, ovo napaćeno meitsko tijelo. Otkazuje. Sprema se. A, duša... otima se... Čupa. Žuri da ga napusti i vrati se Gospodaru. Neka. Njegova je. On mi ju je udahn'o. Iznajmio samo. Heej, Mehaga, Mehaga! Dosrediše te. Eno, vidi. Pogledaj. Džigere si povratio. Pokus'o si, haman, svoju nafaku, Mehaga. Dabogda da te još jednom probude zlaćane zrake sunca, što se, eno, stidljivo pomaljaju kroz rešetke pendžerčića, k'o mlada prvo jutro iza đerdeka. A-aaaa. Jok, bogami. A, ako i poživiš još koju hevtu, znaćeš kad su i ušpa i mijena. A, nije ti vala trebalo. Priznaj. Što, bolan, ne pušća Fatu da potpiše? Samo prst da pritisne? Šta je falilo? I 'nako bi po njihovom. I 'nako ju je morala skinuti. Ahaaa. I zar i feredžu. I peču. I peču, Mehaga. Znaš da sila Boga ne moli. Je l', tako? A ti zapeo, pa ne daš. Jogunica si ti, Mehaga. Jogunica. I inadžija. Jesi, bogami. Što jest, jest.

Eto, koji te je đavo ćer'o da lanjske godine, na teferiču, kad si ono svog Halila sunetio, prid 'nolikim sobetom vičeš, kako ni Titi ne daš da se petlja u to šta će tvoja Fata nosit' i kako će se oblačit'? Ha? Je l' ti to trebalo, Mehaga? Nije. Bezbeli da nije. Iiiii? Šta bi? Ni dvi' hevte ne prođoše, a tebe svezaše i pravo sa Krčevine, iza pluga doćeraše i baciše da truhneš među ovim zidinama. Još vele da si njaki antidržavni element. Eto šta bi. Ostade Krčevina neuzorana, a 'šenica ne--posijana. Ostadoše Šaronja i Zekonja, nako, u jarmu. Ostade i Fata sa ono troje maksumčadi. Sve jedno drugom do uha. Hmmm. Jest, vala baš. Allahselamet. Oči, babine! Smiluj him se, Gospodaru. Sirote su i... Jok! Nisu. Aja bogme. Sirota je onaj od koga ti, Bože, digneš ruke. Jok! Znam da hi od nas nisi dig'o. Ni od mene, ni od njih. Ovo.... ovo je samo kušnja Tvoja. Kušaš nas, Gospodaru. I mene i moje katile i nevjernike. Znam. Sve je kušnja. Čitav ovodunjalučki život je kušnja. Nješto, k'o ispit prije vječnog života. Jest, bogami. Svima nama. Kušnja je i imati i nejmati. I dobro i zlo. Al'... oni, oni to ne znaju, Gospodaru. Ne znaju zulumćari, silnici i nevjernici. 'Naki, k'o zaptije. K'o isljednici. K'o onaj krmak Ademagin, sjeme mu se zatrlo, da Bog da! Ne znaju. Ne vjeruju i ne boje Te se, Gospodaru. Ne vide ni ono, što je ašićare vidljivo. Oni... oni su slijepci kod očiju. Šejtan him je na oči koprenu navuk'o. Ne znaju da čitav dunjaluk postoji Tvojom voljom. Budale. Ne znaju da je svaki tren, svaki udisaj have i svaki otkucaj damara Tvoja volja. Oni ne vide, Milostivi. Ne vide tolike dokaze Tvoga bitisanja. Tvoga savršenstva, Tvoje volje, moći i milosti. Ne vide pa lutaju. Oni, k'o da su na lađi zafaćenoj burom, što plovi i luta brez kompasa, i ne vide svjetionik koji him je prid nosom. Oni ne razlikuju dobro od zla, haram od halala, grijeh od sevapa, niti dozvoljeno od zabranjenoga. Uputi hin na pravi put, Milostivi.

Moćan Si i pun milosti. Oni, zaista, ne znaju i ne vide. Oni samo misle da znaju i mogu. Iii... oprosti him.... ako hoćeš, Gospodaru. A ja, Tvoj rob Mehaga, sin Ajiše... nek' budem zadnja žrtva njihove kratkovidosti, svireposti, oholosti, bezumlja i neznanja. Amin. Subhanallah... Evo...Zar opet... gluho i ćoravo bilo? Uhuuu, boli... ha...have uzet' ne mogu... Disat... disat mi ne da... jarabiii... Zar... zar je doš'o vakat? La illahe illalla Muhammeden resulula... hmmm... evo... bolje mi je. Dobro je, šućur Allahu. Evo... opet mi se pojstiha razabjere, mašallah. Jah. Šta ćeš. Heej, Mehaga, Mehaga, jogunico jedna. Evo, skoro će Jurjev. Vakat žito sijat'. A ti... bi'će da si ti svoje isposijav'o i požnjeo. A... mog'o si... mog'o si sad bit u Krčevini. Za plugom. Sa svojom Fatom i Mejrom. Sa svojim Busom, sa Halilom i malim Salkicom... Samoo... samo da nisii... 'Vako, ostadoše željni i oni tebe i ti njiha. Šta će sad Fata sama sa ono troje maksuma? Hajdi, eto, Mejra, što bi se reklo, svoj kruh jede. Udala se, i elhamdulillah. Jest, vala. Fino živi, Bogu fala. Dobro je mjesto našla. Dobra famelija. Što jest, jest. Vrijedna, pobožna, a vala i dobro stojeća. Doduše, zaslužila je moja Mejra. Jest, bogami. Nije, što je moja, al', ruku na srce, nejma 'nake u devet sela! Jok, bogami. Hem je naravna, hem glavita, hem tiha i nježna. Ma... mehka k'o pamuk. K'o dženetska hurija. Jest, bogami. I pobožna. I vrijedna. I krotka. I čista i ponizna, bogami. Sve pod butum. Nejma, vala, nikakve mahane. Nikakve. Jok, bogami. Najzad, fala Bogu, otišla je za brata muslimana, a nije k'ooo.... ma, sve u svemu, elhamdulillah. Ihii, kol'ko sam hi samo poželio. Amaan ja--rabbi. Jesam, vallahi i billahi! Sve sam hi, skapo poželio. I Fatu, i Mejru, i Husu, i Halila, i malog Salkicu, oči babine. Ma, poželio sam i Krčevinu, i Šaronju, i Zekonju, iii... onu staru jeribasmu, iii, onaj orah viš' hambara, i onaj bunar pod njim, iii... ma, pa hajd', sve sam poželio.

Čitav, čitav sam dunjaluk poželio. I onog poštara Radu. I njega sam poželio, makar mu nije vjere falit. Jesam, bogami, iako mi je samo kvartale za porez, i globu donosio. Ihiii... Da mi je... Da mi hi je samo još jednom, nako sve, za sofrom okupit'. Amaan, jarabbi! Da 'nako turski prigolijenim na šilte, naslonim krsta na furunu, zapalim, i da hi samo nako gledam, i uživam. Da gledam kako prazne sahane, ćase, tendžere i tevsije... a kašika zveka stoji. Nestaje jemek. Nestaju komadi prohe ispred njih. Sve, sve što se metne prid njih, nestaje. A ja sjedim, pušim pojstiha, gledam i uživam. I... sve mi se čini da odmah rastu, jačaju i ašićare napreduju, mašallah. A potlje, kad se digne sofra... ihii! Da mi je još samo jednom.

Al', džaba je. A-aaa. A mog'o sam. Bezbeli da sam mog'o. Al' pošto? Po koju cijenu? Da budem 'naki k'o i oni? Da se saginjem? Da samo klimam glavom i mislim 'nako kako i oni, krmci, misle? Da budem, 'nako, kooo voda? Brez mirisa i okusa? E, neću! Ne dam! Ne mogu, pa ubij me! Jok! Ne mogu, i neću, bogami. Hmmm, svinje. Banda bezbožnika i budala. Jok, bogami. Nipošto! Ne d'o dragi Bog. Kako? Kako ću protiv sebe? Samog bi se sebe stidio. Uhuu, ne daj Bože! Da mogu, ogradili bi mi i ovaj zrak što dišem. Aja, bogme. Neću! Ne dam svoj din i iman, pa, ilela. Hmmm, krmci, silnici... Oni... oni da mojoj Fati zabranjuju... A-aaa! Jok! Eto, sutra... sutra da iziđem, opet ne bi dao. Ne bi, vallahi i billahi! Zvijeri. Šćeli bi da budem k'o i oni, gluho i ćoravo bilo! Da ne vjerujem. Bivaaa, da budem nezafalan Njemu, koji je Jedan i Jedini. Koji sve stvara i rastvara. Koji je vječan i pun milosti. Šćeli bi da ne vidim i ne znam. Da budem ćorav kod očiju, k'o što su i oni. Budale... Poštuje, poštuje Mehaga i zakon, i državu, i vlast, i regule... al', bogami, i Njega. Njega, iznad svega i svačega.

Njegova... Njegova je zadnja. I, fala ti Bože kad je tako. Da nije... uhuuu, gluho i ćoravo bilo.

Ne d'o Bog. Mudar li si, Gospodaru. Ti znaš da smo mi, ljudi, zapravo zvijeri na dvi' noge. Ko bi onda živio na dunjaluku, kad bi se oni pitali? Oni, bezbeli. Živili bi 'naki, k'o zaptije. K'o isljednici. 'Naki, k'o Alija, onaj krmak Ademagin. Živili bi oni koji su jači. Oni, svirepiji i okrutniji. Uhuuu, ne daj Bože! Tada bii.... uh, uh, evo opet, nalet ga bilo. Boliii... Kidaaa.... Tuši... tuši me... Ne... neda mi disat'... Ne da mi na leđa leć' ... Rana...Leđa su moja rana živa... Subhanallah... ja-Rabbi... Sinoć... sinoć su me svinje... Ne šćedoše ni svjetlo užeć'. Bivaa, da ne vide u što udaraju, gadovi. A kad oćejfiše, poliše me vodom, da dojdem sebi. Vidim, 'nako k'o kroz maglu, oko mene stoje trojica krvnika, zasukanih rukava. Smiju se i nješto ćućore. Protrljam oči i zaibretim se. Pridamnom, u štokrlji, sjedi onaj krmak Ademagin. Pribacio nogu priko noge i zamotava cigaru. 'Nako, poternahile. Samo đahkad pogleda me, nako ispod muča, i šuti. Puši, šuti, a jednako se, nako kurvinski, smijulji, i puše mi dim u lice. Gledam, a ne mogu da vjerujem da ... oooj, Zar, opet? Ja-Rabbiii... uhuu... Siječeee... Dereee... Paaa... de, tako... tako... De lezi Mehaga... 'nako na stranu... de, bolan... Hajde probaj pojstiha... Tako.. Eto.... vidiš... bolje je... haa? Tako. Šućur Allahu. Jest . Bolje je, mašallah.

Jah. Eto, njeki mi zort dojde kad samo pomislim na onu nesortu, voda ga odnijela, da Bog da. A moram. Haman da moram, crk'o da Bog da? Jah, nejse. I tako, mučem, da niko ne vidi ušćinem se za lice, kobajagi tarem krv. Samo da se uvjerim da more bit ne spavam i da, belćim, ne sanjam. Jok! Budan sam. On je, tako mi Boga. Sinoć, sinoć sam ga pripozn'o. Oči. Te, oči, oćoravile da Bog da. Kad god ja jeknem, a one zasjaju,

k'o u kujraka, i kopile još žešće navali. Uh, kako samo udara, magarac jedan. Ašićare uživa u mojim mukama i čeka da čuje moj zadnji uzdah.

Uživa kopile, gledajući kol'ko se patim have da ufatim. Ček'o, krmak, da zidinama ove paščare odjekne moj zadnji jauk, sjeme mu se zatrlo, da Bog da! A, tam njeđi, prid sabah, kad dojdoh sebi, vidim ga, kako sjedi u štokrlji, okružen onom trojicom katila. Smijulji se, puše mi dim u lice i čeka. Nevješt se pravi. Misli gad da ga nisam pripozno. Mrcina jedna. Da ga babo, rahmetli Ademaga, vidi, u mezaru bi se privrn'o. Ko bi rek'o da ga je Ademaga rodio!? Džukela jedna!

Još mi ono njeke godine poče oblijećati oko Mejre. Ko bivaaa, nazv'o joj se mušterija. Begenis'o ju. Bogami, bijaše pametna moja Mejra. Ne bi nimukajet. Ne šćede ni da čuje za njeg'. Doduše, i ja sam im'o njeki ružan išaret. Jesam, bogami. I, bili smo u pravu. Eno, ne projde ni četeresnica kako Ademaga duši teslim dade, a on se pokauri. K'o njekom u kapric, dovede onu vlahinjduru. Potlje, kad mu se djeca najdoše, dade him, bezbeli, ćafirska imena. Još krmak veli kako širi bratstvo i jedinstvo. Ko, bivaaa, tako Partija i Tito nalažu. Hmmmm... Budala, pa hajd'. I takooo, sjedi u onoj štokrlji, i samo me đahkad u oči pogleda. Gledam ja njeg', gleda on mene, i čeka. Ko, šćeo bi mi nješto rijet, al', nemere kabulit počet. I, sve se, 'nako kurvinski, smijulji. Heej, Alija, Alija, jazuk ti imena! U šta si se okren'o, pomislim. Ja, nješto kontam, more bit da se pita da li sam ga zbilja pripozn'o sinoć pa čeka da se odam. Da prvi progovorim. Jok! Aja, bogme. Bi. Polafio bi sa svakim, al' sa njim nipošto. Neću, pa makar zanijemio.

A, beli sam se zaželio s njekim promuhabetit'. Jesam, bogami. Više neg' za ramazan, kad kosim po onim najvećim alđumskim vrućinama, vode se napit'.

Otkad me baciše u ovu tuzgu, među ove kamene zidine, krvlju obojene, osim sa zaptijama i isljednicima, sa običnim insanom riječi nisam progovorio. Sve sam se boj'o, zanijemit ću. Zaboravit ću govorit, ili pobudalit, ne daj Bože! Smetnit se s pameti, gluho bilo!

Noću me tako ufati njeki fićir, pa hoću poludit. Zaspat ne mogu. A, ja onda učim, učim i samo učim. Sve što znam. Đah, Rabijesir, đah Subhaneke, đah Elhamdulilahi, đah suru Nas, đah suru Felek, pa Kulhuvallahu, pa, Ćursidovu… i tako po hiljadu puta, sve do sabaha. Samo da prokletog šejtana oćeram. I, evo, šućur Allahu, ostadoh pri pameti. Elhamdulillah. Al', džaba je. Valja haman putovat. Neka. I 'nako se jednom mora. Elem, kad hrsuz viđa da ja nisam nimukajet, da neću govorit, on poče:

„Šta je, Mehaga? Skupa feredža, je l' Mehaga? Skupa. Haa? Namjeri se vila na Halila, Mehaga!

"Šutim. Gledam ga u one svinjske oči i vidim, kako opet sjaje, k'o u kujraka. 'Nako, isto k'o sinoć, kad me je udaralo kopile, sve dok se nisam baildis'o. Dok krmak govori, moja leđa k'o da njeko šilom para. Čitavo mi se tijelo raspada od bolova, al' šutim. Umirem, al' ne pušćam avaza. Učim, 'nako u sebi, i trpim. Šutim i trpim. Neću! Ne dam avaza od sebe. Ne dam hrsuzu povoda da još više uživa i da se još više sladi mojim mukama. On, nastavi:

„Znaš li, Mehaga, kad si ti nama up'o u oči?

Znaš li, bolan, otkad mi znamo da si ti antidržavni elemen't? Poznato je nama da si bio »Pjanićeva« desna ruka. Ihiii! Davno smo mi tebe zabilježili, Mehaga. Davno, bogami. Sve mi znamo, Mehaga. Znamo, bogami. Znamo, i šta ko misli, a kamoli šta radi. Ahaa. I, eto. Čekali i dočekali. Davno si ti bio zreo za »Foču«, Mehaga. Davno. Ihiii! Još onda kad si udario učitelja,

druga Hasu. Kad si ga ono bacio u potočinu, k'o kakvu džukelu. Aha. Umalo se nije utušio. A samo zato što je naćer'o tvoju Mejru da se oiftari. Kad je ono išla kod njega na tečaj. Pamtiš li, Mehaga? Ona, ćaćovićka zapela pa neće. A drug Haso onda trokut pa ju, 'nako malo pedagoški, po onoj glavi tvrdoglavoj. A ti, ko si, ti si, pa učitelja po zubima, i u onu potočinu. Pamtiš li, Mehaga? I, samo zafali meni što si 'nako jeftino proš'o. Odem do druga sekretara i još njeki drugova, pa, malo rakijom, malo mezom, i zamažem. Samo si globu platio Junica ti ju je zaklopila. Je l', tako? Budala. Hajdi reko, komšije smo, a Mehaga je babin jaran. Hmm. A ti mene, Mehaga, sunce ti ustaško ..bem, preklani, prid 'nolikim narodom ošamari, i k'o balavca oćera sa teferiča. I to samo zato, što sam tvojoj Mejri Boga o'sovo i povuk'o ju za ruku. Pamtiš li, asijo ustaška? Ha? 'Nolike cure da gledaju i da se smiju za mnom? Je li, barabo? Još onda sam se ja zarek'o da ću ti spjevat za dušu. Još onda, Mehaga. Mehaga, Mehaga! Asija si ti, Mehaga. Asija. Ti... ti ćeš prid 'nolikim narodom vikat kako ni drugu Titi ne daš da se petlja u nješto. Ha? E, s tim si prilio maštrafu. Jesi, bogami. Ih, da sam se ja pit'o, ti bi meni gor' u Krčevini... Po kratkom postupku. Uz hrastić, i fertik. Šta je , Mehaga? Šutiš? Šutiš, barabo ustaška. Iiii? Šta sad? Sad truhni. Zovi sad svog Boga, nek' te iščupa. Onog... onog istog, zbog kojeg si me ošamario. Hajde, Mehaga. Ahahaha! Nejma. Nejma ga, budalo. I još nješto da ti kažem. Sad, sad da odapneš, nejma ti ni mrtvom ovdale. Ni mrtvom, Mehaga! A-aaa. Sve, dok ne odležiš svoje Kosti... kosti će ti ovde istruhnit. Skupa feredža. Je l' de, Mehaga? Sad truhni. Plaćaj. Plaćaj za feredžu, za onu šamaru i za druga Hasu. Hajde, sad viči, k'o onomad na teferiču, da drug Tito nješto ne smije. Zovi sad Boga i »Pjanu«. Hajde, viči! Klanjaj! Uči! Moli

se, Mehaga. Nejma fajde, budaletino stara! A-aaa. Truhni. Truhni i kaj se. Imaš, vala, kad."

Svinja. I, još priđe, unese mi se u lice, ljutito me zgrabi za bradu i prosikta: „Ni mrtvom. Ni mrtvom, ustašo."

Namignu onoj trojici katila i ode. Krmak jedan! E, baš me je strefilo, kopile. Naš'o mi je damar, krmak. Jest, bogami. Znalo je kopile da će me ovo više zabolit', neg' sve dosadašnje... Uhuu... Oooj.... Opet... opet me guši.... Boli... Haveee... Haveee... ooooj... Boliii... Cjepaaa!

Disat... ne moguu... La ilahe illallah Muhammede resulula... Ja-Rabbi... Tobe ja-Rabbi... Estafirullah... De, eto... dobro... Smiri se... Diši pojstiha... Privrni se... Uči... uči, Mehaga... haaa, tako... U ime... Allahaaa... Gospodaraaa... svjetova... Eto vidiš... Tako... i zaboravi... ga... đavla... Evo, fajn mi se razabjere, mašallah! Subhanallah! Ništa me više ne boli. Nemerem vjerovat'. Ja-Rabbi, k'o da me nikad nije ni bolilo. Mašallah! Moj Bože! Ih, da mi je još samo jednom, k'o ono njekad, dofatit se pluga... pa pojstiha...

Ih, k'o da sad gledam. Jurjev je. Još sunce nije ni izišlo, a ja već frtalj Krčevine privrn'o. Amaan, ja-Rabbi. Padaju brazde. Slažu se, i to, sve 'nako, po mom ćejfu. A sve se puši iz njiha. Pluća mi se jednako šire. Rastu. Nadimaju se od njeke miline. Jutro je. Tišina. Čuje se samo cvrkut 'tica, prasak mog biča i hajekanje: „Hajd', Šaronja, hoo, Zekonja" Vidim, puši se iz njiha. Mokri su. Hooo! Šaku, dvi sijena prid volove, a ja pod jeribasmu. Zamotam jednu, izvrnem se i odmaram. Odmaram, brate, i dušu i tijelo, dok gledam, đah volove kako slatko jedu, đah lijepo složene brazde, 'nako, po mom tabijatu. Crne se. Milina hi gledat'. I, mirišu. Mirišu, brate, bogami! Mirišu na prohu poležaku. Na kolač, varenikom poliven.

Već vidim pun koš žita. Pola bjelčić, a pola hibrid, k'o dukat žut. I krupan, mašallah! Tam', njeđi iza podne, evo ti moje Fate, a za njom poskakuje moj Salkica, oči babine! Penje se onom krivudavom stazom, i samo mu đahkad glavica izviri iznad nepokošene trave. U Fate na glavi tevsija četereska, a u rukama po jedan škaf. U jednom mlaćanice, a u drugom hošaf. Zna ona šta njezin Mehaga voli i šta mu dušu razgaljuje! Kad se još malo prikuče, vidim, moj Salkica nosi bardak u ruci i viče:

„Baboo! Hajde odmorii! Hoćeš li studeni mlaćanica, il' hošafa? Sladak je k'o med!“

Allah selamet! Otkad ga babo nije zagrlio. Ni njeg', ni Husu, ni Halila, nek' him se Allah smiluje! Amaaan, ja-Rabbi. I opet sijeno prid volove, a ja pod jeribasmu. Salkica skače, vješa mi se oko vrata i jednako nješto cvrkuće. Razabjerem da su i Huso i Halil šćeli doć', al' moraju čuvat' k'očku i piliće. Melje Salkica, a jednako me grli i ljubi u neobrijano lice. K'o da se nismo vidili, ihaaaj. Ljubi me. Znam, bode ga, al' trpi.

Moja Fata, sa bardakom u ruci, čeka da mi na ruke polije. Skinila je feredžu, smakla peču i smije se, dok nas gleda 'nako zagrljene. Gledam ju 'nako glavitu i nasmijanu, i počinjem da dršćem k'o prut. Zubi, k'o biseri. Lice lijepo, rumeno, okruglo k'o jabuka. Na njoj su dimije na bene, a struk, k'o izmišljen. Amaan, ja-Rabbi! Lijepa je, brate, k'o dženetska hurija. I, sočna k'o jabuka. Ono, jest da sam sust'o, al', džaba je. Gledam ju, a tijelo mi sve njeki trnci obuzimaju. Ufati me njeki merak, pa se pomamit hoću. Uh, kako bi ju... zagriz'o, 'naku sočnu. Ma, poj'o bi ju, pa hajd'. Čitavu bi ju poj'o, čini mi se. Al', džaba je. A-aaa! Jok! Ima Salkica. Ne mere. A ona, alčak, k'o da je u mojoj glavi i k'o da mi čita misli, sve mi 'nako, mučem namiguje, smijulji se, šer

ženski i išaretom govori: „Sabur. Pojstiha, Mehaga. Smiri se. Pojstiha sa plugom. Čuvaj snagu, do iza jacije.“

A, jednako se smije, namiguje i gleda me onim k'o katran crnim očima. Meni još veći merak dojde, pa hoću poludit. Gorim. Elem, dofatim joj bardak iz ruke, ispljuskam dobro lice i prsa, i sjedem za sofru. Moj Salkica zbunjen. Gleda đah mene, đah nju. Vidim, ništa mu nije jasno. K'o, čudi se što mi ona ne poljeva na ruke, k'o i uvijek. Duboko uzdahnem, proučim bismillu i pojstiha. K'ompiruša, taze pečena. Još se puši iz nje. Šakom, 'nako po svom ćejfu, razbijem glavicu luka i navalim. Najedem se, srknem koji put, ja l' hošafa, ja l' mlaćanica, ispušim dvi, tri, uzmem abdest, klanjam podne-namaz i...

Ooooj! Uhuuu... Evo... opeeet... bogami... A mislio sam daa... Subhanallah... Ja-Rabbi, šućur, ja-Rabbi... Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu... Bože, Milostivi... smiii... smiluj mi se... Nee... ne mogu višeee... izdurat... Kutariši me... Tiii... Ti si kadar... De tako... Ti milosti... A, ti .... Fato.... Bog ti dao... samo... 'noliko kol'ko... si zaslužila... i bit će... bit će dosta za Džennet... ako Bog da... Djecu... pazi... Mejru... obilazi... i ostan'te onooo... što jesteee... Čuvaj din... i iman... i Husu i Halila i malog Salkicu... dušu... oči babine... Naše golubove čuvaj... Tebi i Bogu hi ostavljaaam u amanet.. Uči hi... da ostanu babini sinovi... oooj... Bog vam dao... I nek' bježee... Klonu se njihaaa, bezbožnika... Što dalje od njihaa... I nek' uče Musaaf... Ikre... ikre... i školee Uhuu... Eno ga... krmka Alije... Ćućori... sa zaptijama... Smije se... dugo se ne smij'oo da Bog da... Uživa nesorta... ne uživ'o dugoo... Magarac... Budala.. Još veli... znaju i šta... ko misli... Budale... Ooj... boliii! Režee! Gušiii! Čupaaa! Subhanallah... Zar... zar je

ovo... Smiluj se. Oprosti Gospodaru... Ja-Rabbi, teobe ja-Rabbi... Ešhedu en la ilahe illallah ve ešhedu ene Muhammeden abduhu ve resuluhu... Ne... moguuu... Haveee... Haveee! Uči... uči, Mehaga! Uči! U ime Allaha Milostivog, Samilosnog...!

El-Fatiha!

Časopis Bošnjačke zajednice kulture »Preporod«
općinsko društvo Gračanica